

Brussel, 17 december 2025
(OR. en)

16984/25
ADD 1

**Interinstitutioneel dossier:
2025/0425 (NLE)**

**ECOFIN 1771
UEM 643
FIN 1571
ECB
EIB**

BEGELEIDENDE NOTA

---

van: de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur

ingekomen: 17 december 2025

aan: mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

---

nr. Comdoc.: COM(2025) 787 annex

Betreft: BIJLAGE
bij
Voorstel voor een UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD
tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit van 4 oktober 2022 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Nederland

---

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 787 annex.

Bijlage: COM(2025) 787 annex

Brussel, 17.12.2025
COM(2025) 787 final

ANNEX

BIJLAGE

bij

Voorstel voor een UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

**tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit van 4 oktober 2022 betreffende de goedkeuring
van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Nederland**

{SWD(2025) 427 final}

BIJLAGE

AFDELING 1: HERVORMINGEN EN INVESTERINGEN IN HET KADER VAN HET HERSTEL- EN VEERKRACHTPLAN

1. Beschrijving van hervormingen en investeringen

A. COMPONENT 1: BEVORDERING VAN DE GROENE TRANSITIE

Het doel van deze component van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan is de groene transitie in Nederland te bevorderen en te versnellen en de problemen aan te pakken die worden veroorzaakt door de overmatige stikstofdepositie in en rond de Nederlandse Natura 2000-gebieden. De component bestaat uit vijf hervormingen en zes investeringen ter bevordering van de groene transitie, waarvan twee investeringen die de stikstofproblemen aanpakken.

De doelstellingen van de groene transitie worden ondersteund door een pakket fiscale vergroeningshervormingen die erop gericht zijn duurzame energiebronnen financieel aantrekkelijker te maken dan fossiele brandstoffen en burgers en bedrijven ertoe aan te zetten hun energieverbruik te beperken. Zo wordt met de alomvattende hervorming van de energiewet beoogd het regelgevingskader voor energiesystemen op gas en elektriciteit te actualiseren, te moderniseren en te integreren om de overgang van het elektriciteitsnet naar het koolstofarme energiesysteem te ondersteunen. Deze hervormingen worden aangevuld met investeringsprogramma's voor de uitrol van hernieuwbare energiebronnen (bv. offshore windenergie) en energiedragers (bv. groene waterstof), alsook investeringen in de ontwikkeling van duurzame mobiliteitsoplossingen, zoals emissievrije binnenschepen en vliegtuigen op waterstof.

De stikstofproblemen worden aangepakt in het kader van een uitgebreide regeling voor natuurherstel, waarbij de nadruk ligt op de vermindering van de stikstofdepositie in kwetsbare habitats in Natura 2000-gebieden. De stikstofproblemen worden verder aangepakt door een subsidieregeling voor de stopzetting van varkenshouderijen in de buurt van Natura 2000-gebieden.

De component draagt bij tot de verwezenlijking van de Nederlandse energie- en klimaatdoelstellingen, met inbegrip van het Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP). De component ondersteunt ook de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen om het investeringsgerelateerd economisch beleid te richten op hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en strategieën voor broeikasgasemissiereductie (landspecifieke aanbeveling 3 in 2019), om investeringen te richten op de groene en de digitale transitie (landspecifieke aanbeveling 3 in 2020) en om de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen door de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen, met name door aanvullende investeringen in netwerkinfrastructuur te stimuleren en vergunningsprocedures verder te stroomlijnen, de energie-efficiëntie te verbeteren, met name in gebouwen, en investeringen in duurzaam vervoer en duurzame landbouw te versnellen (landspecifieke aanbeveling 4 in 2022).

Verwacht wordt dat geen enkele maatregel in deze component ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, rekening houdend met de beschrijving van de maatregelen en de mitigerende stappen die in overeenstemming met de technische richtsnoeren inzake “geen ernstige afbreuk doen” (2021/C58/01) in het herstel- en veerkrachtplan zijn uiteengezet.

A.1. Beschrijving van hervormingen en investeringen voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Hervorming C1.1 R1: Hervorming energiebelasting

Deze hervorming moet bedrijven en huishoudens ertoe aanzetten hun energieverbruik te beperken, over te schakelen op klimaatvriendelijkere energiebronnen en CO₂-uitstoot terug te dringen. De hervorming bestaat uit een combinatie van tariefaanpassingen en structurele aanpassingen van de energiebelasting.

Hervorming C1.1 R2: Invoering en aanscherping van de CO₂-heffing voor de industrie

Deze hervorming moet de CO₂-uitstoot van de industrie verminderen door middel van een CO₂-heffing voor de industrie. Deze heffing fungeert als een prijsbodem, waarbij een minimumprijs voor een ton uitgestoten CO₂ wordt vastgesteld: indien de prijs in het EU-emissiehandelssysteem (ETS) onder deze minimumprijs daalt, wordt het verschil tussen de ETS-prijs en de prijsbodem als belasting geheven.

De hervorming met betrekking tot de CO₂-heffing voor de industrie omvat de volgende elementen:

- a) invoering van de CO₂-heffing voor de industrie; en
- b) aanscherping van de heffing met als doel de CO₂-uitstoot door de industrie verder terug te dringen.

De uitvoering van de hervorming moet uiterlijk op 31 maart 2023 zijn voltooid.

Hervorming C1.1 R3: Verhoging van de vliegbelasting

Deze hervorming moet de sociale kosten van het luchtvervoer van passagiers beter weergeven en kortereafstandsvluchten ontmoedigen. De hervorming verhoogt de vliegbelasting, wat leidt tot een onmiddellijke prijsverhoging van vliegtickets voor passagiers die vertrekken vanaf een luchthaven in Nederland.

De uitvoering van de hervorming moet uiterlijk op 31 maart 2023 zijn voltooid.

Hervorming C1.1 R4: Hervorming autobelastingen

Deze hervorming moet het aantal kilometers dat met auto's op fossiele brandstoffen wordt afgelegd, verminderen. De hervorming omvat de uitfasering van de vrijstelling in de aanschafbelasting voor motorvoertuigen en motorfietsen voor fossiele bestelauto's van ondernemers, de invoering van een heffing voor vrachtwagens op basis van gereden kilometers en de publicatie van een meerjarig kortingprogramma voor vrachtwagenheffingen.

Hervorming C1.1 H5: Energiewet

Deze hervorming moet het regelgevingskader voor gas- en elektriciteitsenergiesystemen actualiseren, moderniseren en integreren. De hervorming bestaat uit de inwerkingtreding van de energiewet.

Investering C1.1 II: Wind op Zee

Deze investering moet de capaciteit voor de opwekking van windenergie vergroten. De investering bestaat uit de ondertekening van contracten en/of subsidieovereenkomsten voor de ontwikkeling en uitvoering van acties gericht op natuurverbetering en soortbescherming, de ondertekening van contracten voor projecten die bijdragen tot de verbetering en/of het herstel van de natuur, de publicatie van onderzoeksverslagen, de ondertekening van certificaten van voltooiing voor sensoren

op twee statische meetstations, de ondertekening van bestuursovereenkomsten, de ondertekening van administratieve overeenkomsten, de vaststelling van het (de) besluit(en) inzake het ecologische impulspakket voor de Waddenzee en de vaststelling van het (de) besluit(en) inzake acties voor vergoeding voor en mitigatie van de verzilting van landbouwgrond.

Investering C1.1 I2: Groenvermogen waterstof

Deze investering moet de ontwikkeling van een groenewaterstofecosysteem in Nederland versnellen en opschalen. De investering bestaat uit de publicatie van een agenda voor menselijk kapitaal, de bouw van demonstratiefaciliteiten en onderzoeksprojecten.

Investering C1.1 I3: Energietransitie binnenvaart, project ZES (Zero Emission Services)

Deze investering is gericht op de uitrol van volledig elektrisch, emissievrij vervoer over de binnenwateren. De investering bestaat uit de installatie van verwisselbare energiecontainers en dokstations voor schepen.

Investering C1.1 I4: Luchtvaart in transitie

Deze investering moet de Nederlandse luchtvaartsector duurzaam maken. De investering bestaat uit de bevestiging door de commissie van het Nationaal Groeifonds dat het project Hydrogen Optimization & Testing (HOT) klaar is voor de tweede fase, de verklaring van de commissie van het Nationaal Groeifonds dat het project Hydrogen Aircraft Powertrain and Storage Systems (HAPSS) klaar is voor de tweede fase en de publicatie door de denktank "Flying Vision" van een routekaart naar een klimaatneutrale luchtvaart.

Investering C1.1 I5: Subsidieregeling elektrische personenauto's particulieren (SEPP)

Het doel van deze investering is groene mobiliteit te stimuleren en te versnellen. De investering bestaat uit het verlenen van financiële steun voor de aankoop of leasing van elektrische auto's.

Investering C1.1 I6: AanZET

Het doel van deze investering is de aankoop van nieuwe emissievrije vrachtwagens door bedrijven en instellingen zonder winstoogmerk aan te moedigen om de CO₂-uitstoot te verminderen. De investering bestaat uit het verlenen van financiële steun voor de aankoop of leasing van emissievrije vrachtwagens.

Investering C1.2 I1: Programma Natuur

Deze investering heeft tot doel ongunstige gevolgen van de stikstofuitstoot in Nederland, die met name soorten en habitats heeft getroffen, te verminderen en kwetsbare natuur te herstellen. De investering bestaat uit de indiening van provinciale uitvoeringsplannen en genomen maatregelen, de uitbetaling van middelen aan organisaties voor landbeheer, de indiening van verslagen en de vastlegging van middelen ter ondersteuning van activiteiten.

Investering C1.2 I2: Subsidieregeling sanering varkenshouderijen

Het doel van deze investering is op korte termijn de ammoniakemissies en de geuroverlast in gebieden met een hoge concentratie varkenshouderijen verminderen en de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden doen dalen. Er worden subsidies toegekend om varkenshouders te helpen hun varkenshouderij op vrijwillige basis definitief en onherroepelijk stop te zetten door:

- a) definitieve afstand van hun recht om varkens te fokken; en
- b) de verplichting voor de begunstigden van de subsidies om hun productiecapaciteit, met inbegrip van stallen, mestkelders, mestsilos en voersilos, te slopen.

Varkenshouders ontvangen een vergoeding voor de afstand van hun recht om varkens te fokken en voor het waardeverlies van productiemiddelen. Door de varkensstapel in Nederland op nationaal niveau met ten minste 6 % te verminderen ten opzichte van 2019, zal de investering de geurhinder als gevolg van dierlijke mest verminderen en de stikstofuitstoot in Natura 2000-gebieden terugdringen. Er worden subsidies verleend voor de beëindiging van 275 varkenshouderijen, waardoor de ammoniakemissies naar schatting met ongeveer 900 000 kg zullen dalen ten opzichte van 2019.

De uitvoering van de investering moet uiterlijk op 30 juni 2023 zijn voltooid.

A.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
1	C1.1 R1-1 Hervorming energiebelasting	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot aanpassing van de tarieven van de energiebelasting	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2024	<p>Inwerkingtreding van wetgeving die de tarieven van de energiebelasting als volgt wijzigt:</p> <p>a) Het tarief van de eerste schijf voor gas wordt verhoogd en het tarief van de eerste schijf voor elektriciteit wordt verlaagd. Het tarief van de eerste schijf voor gas wordt in 2024 met ten minste 2,5 cent/m³ in reële termen verhoogd ten opzichte van 2023 en deze tariefverhoging stijgt tot ten minste 3,5 cent/m³ in reële termen in 2026. Het tarief van de eerste schijf voor elektriciteit wordt in 2024 met ten minste 2,5 cent/kWh in reële termen verlaagd ten opzichte van 2023 en deze tariefverlaging stijgt tot ten minste 3,5 cent/kWh in reële termen in 2026.</p> <p>b) De tarieven van de tweede en derde schijf voor elektriciteit worden in 2024 in reële termen verlaagd ten opzichte van 2023.</p> <p>c) De tariefstructuur van de energiebelasting wordt minder degressief gemaakt door de tarieven in de hoogste verbruiksschijven gas en elektriciteit te verhogen.</p> <p>d) Het jaarlijkse forfaitaire bedrag van de verlaging van de energiebelasting voor elektriciteitsverbruikers wordt in 2023 vastgesteld op ten minste 493,27 EUR per elektriciteitsaansluiting.</p>
2	C1.1 R1-2 Hervorming energiebelasting	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot aanpassing van de structurele elementen van energiebelasting	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2025	<p>Inwerkingtreding van een wet die de volgende wijzigingen bevat:</p> <p>a) De invoering van een CO₂-prijs die door glastuinbouwbedrijven moet worden betaald voor hun CO₂-emissies. Deze CO₂-prijs wordt vastgesteld op ten minste 9,50 EUR per ton CO₂ in 2025 en 11,14 EUR per ton CO₂ in 2026.</p>

Volgnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
			gen							<p>b) De vrijstelling van energiebelasting voor het verbruik van aardgas in installaties voor elektriciteitsopwekking is beperkt tot ten hoogste 0,2808 Nm³ per kWh in 2025 opgewekte elektriciteit en ten hoogste 0,2635 Nm³ per kWh in 2026 opgewekte elektriciteit. De wet beperkt verder de vrijstelling van energiebelasting voor het verbruik van aardgas in de jaren 2027-2030 en schrijft voor dat de vrijstelling in 2030 ten hoogste 0,1896 Nm³ per kWh opgewekte elektriciteit bedraagt.</p> <p>c) Het verlaagde tarief van de energiebelasting voor het verbruik van aardgas voor verwarming in glastuinbouw wordt als volgt beperkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - in 2025 bedraagt het tarief voor de schijf tot 170 000 m³ ten minste 23 % van het normale tarief voor aardgas in die schijf, zoals vastgesteld in de Wet belasting milieugrondslag, en voor de schijf tussen 170 000 m³ en 1 000 000 m³ bedraagt het tarief ten minste 43 % van het normale tarief voor aardgas in die schijf; - in 2026 bedraagt het tarief voor de schijf tot 170 000 m³ ten minste 30 % van het normale tarief voor aardgas in die schijf, zoals vastgesteld in de Wet belasting milieugrondslag, en voor de schijf tussen 170 000 m³ en 1 000 000 m³ bedraagt het tarief ten minste 48 % van het normale tarief voor aardgas in die schijf. <p>Het verlaagde tarief wordt uiterlijk in 2035 bij wet afgeschaft.</p>
3	C1.1 R2-1 Invoering en aanscherping van de CO ₂ -heffing voor de industrie	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot invoering van de CO ₂ -heffing voor de industrie	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2021	Inwerkingtreding van een wet tot vaststelling van een nationale CO ₂ -heffing voor de industrie. De heffing fungeert als een prijsbodemprijs, waarbij een minimumprijs wordt vastgesteld voor een ton uitgestoten CO ₂ : indien de prijs in het EU-emissiehandelssysteem (ETS) onder deze minimumprijs daalt, wordt het verschil tussen de ETS-prijs en de prijsbodemprijs als belasting geheven.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
4	C1.1 R2-2 Invoering en aanscherping van de CO2-heffing voor de industrie	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot aanscherping van de CO2-heffing voor de industrie	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2023	Inwerkingtreding van wetgeving waarbij de CO2-heffing voor de industrie wordt verhoogd van 30 EUR per ton in 2021 tot 50,10 EUR per ton in 2023 en vervolgens geleidelijk tot 82,80 EUR per ton in 2026, alsook inwerkingtreding van wetgeving waarbij de hoeveelheid CO2-emissies die zijn vrijgesteld van de CO2-heffing voor de industrie geleidelijk wordt verminderd, hetgeen naar verwachting zal resulteren in 2,4 Mton minder vrijgestelde CO2-emissies in 2026.
5	C1.1 R3-1 Verhoging van de vliegbelasting	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot verhoging van de vliegbelasting voor passagiers die vertrekken vanaf een luchthaven in Nederland	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2023	Inwerkingtreding van een wet tot verhoging van de vliegbelasting voor passagiers die vertrekken vanaf een luchthaven in Nederland. De belasting moet ten minste driemaal zo hoog zijn als de belasting in 2022 (7,94 EUR per vertrek per passagier in 2022).
6	C1.1 R4-1 Hervorming autobelastingen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot uitfasering van de vrijstelling in de aanschafbelasting ("Belasting van Personenauto's en Motorrijwielen", BPM) voor bestelauto's	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2025	Inwerkingtreding van een wet tot uitfasering van de vrijstelling in de aanschafbelasting ("Belasting van Personenauto's en Motorrijwielen", BPM) voor fossiele bestelauto's van ondernemers als omschreven in artikel 7 van de Wet op de omzetbelasting 1968.
7	C1.1 R4-2 Hervorming autobelastingen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot invoering van een heffing voor vrachtwagens	Bepaling in een Koninklijk Besluit die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q2	2026	Inwerkingtreding van de wet tot invoering van een heffing voor vrachtwagens op basis van gereden kilometers. In de wet worden de specificaties van het soort heffing vastgesteld, en wordt bepaald hoe het tarief wordt gestructureerd en hoe het aantal gereden kilometers wordt geregistreerd.

Volgnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
			op basis van gereden kilometers	ing van de wet tot invoering van een heffing voor vrachtwagens op basis van gereden kilometers						
8	C1.1 R4-3 Hervorming autobelastingen	Mijlpaal	Bekendmaking van een meerjaarlijks kortingsprogramma voor vrachtwagenheffingen	Bekendmaking van een meerjaarlijks kortingsprogramma voor vrachtwagenheffingen				Q2	2025	Bekendmaking van een meerjaarlijks kortingsprogramma voor vrachtwagenheffingen, waarin wordt uiteengezet hoe de opbrengst van de vrachtwagenheffing zal worden gebruikt om innovatie en duurzaamheid in de vervoerssector te ondersteunen.
9	C1.1 R5-1 Energiewetgeving	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de Energiewet	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2025	Inwerkingtreding van de energiewet die de huidige gaswet en de huidige elektriciteitswet in een enkel rechtskader integreert en de volgende elementen bevat: <ul style="list-style-type: none"> a) verbetering van het systeem voor de verzameling, opslag en uitwisseling van gegevens over gas en elektriciteit; b) herziening van de rechtsgrondslag voor de interventie van provinciale overheden of de Rijksoverheid in energie-infrastructuurprojecten om de verlening van vergunningen en de uitvoering van energieprojecten van nationaal belang (via de Rijkscoördinatieregeling (RCR)) te optimaliseren; c) actualisering van het regelgevingskader voor transmissie- en distributienetbeheerders; d) regulering van de mogelijkheden voor elektriciteitsgebruikers om actieve spelers op de energiemarkt te worden door toe te staan dat a) voor één aansluiting contracten met meerdere exploitanten worden gesloten, b) zelf opgewekte elektriciteit wordt verkocht, en c) de flexibiliteit van eindgebruikers ten aanzien van de werkelijke vraag via aggregatie te gelde wordt gemaakt; en e) verbetering van de bescherming van eindverbruikers.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhaid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
10	C1.1 I5 Subsidieregeling elektrische personenauto's particulieren (SEPP)	Streefdoel	Steun voor de aankoop of leasing van elektrische auto's			0	105 000	Q2	2026	Subsidietoekenningsbesluiten genomen na de aankoop of leasing van in totaal 105 000 elektrische auto's.
11	C1.1 I6 AanZET	Streefdoel	Subsidies bevestigd na de aankoop van emissievrije vrachtwagens			0	551	Q2	2026	Ten minste 551 subsidies zullen worden bevestigd na de aankoop van emissievrije vrachtwagens, zoals aangetoond door middel van een vaststelling.
13	C1.1 I1-4 Wind op Zee	Mijlpaal	Ontwikkeling en uitvoering van natuurverbetering en soortbescherming	Ondertekende contracten of subsidieovereenkomsten voor de ontwikkeling en uitvoering van natuurverbetering en soortbescherming				Q4	2025	<p>Contracten en/of subsidieovereenkomsten ondertekend voor de ontwikkeling van acties op het gebied van natuurverbetering en soortbescherming:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ten minste zes soortbeschermings- of natuurverbeteringsplannen; b) ten minste vier vervolgonderzoeken voor de verdere verbetering van de soortbeschermingsplannen en/of natuurverbeteringsplannen, en voor de vaststelling van een uitgangssituatie; c) ten minste drie (proef)projecten voor het testen van acties die in de soortbeschermings- en/of natuurverbeteringsplannen en/of in de vervolgonderzoeken zijn vastgesteld. <p>Contracten en/of subsidieovereenkomsten ondertekend voor de uitvoering van de volgende acties gericht op natuurverbetering en soortbescherming:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ten minste twee vogelreservaten; b) ten minste vijf kleinschalige acties ter bescherming van soorten; c) acties gericht op natuurherstel of natuurverbetering in ten minste drie offshore windparken.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhaid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
14	C1.1 I1-5 Wind op Zee	Streefdoel	Ecosysteem van de Noordzee – Projecten die bijdragen tot de versterking en/of het herstel van de natuur in en rond Natura 2000-gebieden en beschermde gebieden in het kader van de kaderrichtlijn mariene strategie (KRMS)		Aantal projecten waarvoor contracten zijn ondertekend	0	4	Q4	2025	Contracten ondertekend voor ten minste vier projecten die bijdragen tot de verbetering en/of het herstel van de natuur in Natura 2000-gebieden, gebieden rond Natura 2000-gebieden en gebieden die worden beschermd krachtens Richtlijn 2008/56/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (kaderrichtlijn mariene strategie - KRMS). In het kader van deze vier projecten worden acties ondernomen die gericht zijn op een of meer van de instandhoudingsdoelstellingen zoals vermeld in de beheersplannen voor deze beschermde gebieden.
15	C1.1 I1-6 Wind op Zee	Mijlpaal	Ecosysteem van de Noordzee – Ecologisch programma “Wind op Zee”	Onderzoeksverslagen gepubliceerd				Q1	2026	Er worden onderzoeksverslagen gepubliceerd over: <ul style="list-style-type: none"> a) de verzameling en modellering van gegevens over de effecten van windturbines en de ontwikkeling van offshore windenergie op vogels en vleermuizen; b) de effecten van de ontwikkeling van offshore windenergie op zeezoogdieren; c) de effecten van offshore windenergie op het ecosysteem van de Noordzee; en d) het cumulatieve effect van geplande en bestaande windparken op beschermde soorten.
16	C1.1 I1-7 Wind op Zee	Streefdoel	Ecosysteem van de Noordzee – Digitalisering van de meetstations op de Noordzee		Aantal certificaten van voltooiing voor sensoren op meetstations	0	2	Q1	2026	Ondertekende certificaten van voltooiing voor sensoren op twee statische meetstations.

Volgnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
17	C1.1 I1-8 Wind op Zee	Mijlpaal	Offshore stroomaansluiting op aanlandingsplaatsen – Beheersovereenkomst voor gebiedsinvesteringssplannen	Ondertekende beheersovereenkomsten				Q2	2024	Er worden beheersovereenkomsten gesloten tussen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en elk van de regio's met aanlandingslocaties voor offshore windenergie (ten minste Borssele, Maasvlakte, Noordzeekanaalgebied en Eemshaven). Deze overeenkomsten bevatten ten minste: <ul style="list-style-type: none"> a) de rechten en verantwoordelijkheden van de partijen en belanghebbenden die betrokken zijn bij het governancestelsel voor het beheer van investeringen in regio's met aanlandingsplaatsen voor offshore windenergie; b) de specificatie van de infrastructuur die nodig is voor groene energie en de gevolgen daarvan voor elke regio; c) het aan de regio toegewezen bedrag voor acties om de negatieve gevolgen van de aanlanding van offshore windenergie voor de kwaliteit van het leefmilieu in de regio te beperken; en d) het soort voorgenomen mitigerende maatregelen.
18	C1.1 I1-9 Wind op Zee	Mijlpaal	Offshore stroomaansluiting op onshore aanlandingsplaatsen – Beheersovereenkomsten voor gebiedsinvesteringssplannen	Ondertekende beheersovereenkomsten				Q1	2026	Er zijn beheersovereenkomsten gesloten tussen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en elk van de regio's met aanlandingsplaatsen voor offshore windenergie (ten minste Borssele, Maasvlakte, Noordzeekanaalgebied en Eemshaven). Deze overeenkomsten bevatten pakketten maatregelen die in de regio's moeten worden uitgevoerd om de negatieve effecten van de aanlanding van offshore windenergie op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te beperken, en de desbetreffende financieringsverbintenis. Alle beheersovereenkomsten samen omvatten ten minste de volgende acties: <ul style="list-style-type: none"> a) geluidsbescherming voor hoogspanningsstations; b) groene en/of recreatieve ruimten zoals bossen of parken; c) verbetering van de lokale mobiliteitsinfrastructuur, zoals fiets- of wandelpaden; d) centra voor publieksvoorlichting over de energietransitie.

Volgnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
										Het ministerie van Klimaat en Groene Groei zal ten minste 200 000 000 EUR vastleggen voor alle acties samen.
19	C1.1 II-10 Wind op Zee	Mijlpaal	Offshore stroomaansluiting op onshore aanlandingsplaatsen – Ecologisch impuls pakket voor de Waddenzee	Besluit(en) over het ecologisch impuls pakket voor de Waddenzee aangenomen				Q3	2025	<p>De Raad voor de Wadden, bestaande uit vertegenwoordigers van nationale en regionale overheden, heeft het (de) besluit(en) over het ecologische impuls pakket voor de Waddenzee aangenomen. Het ecologische impuls pakket voor de Waddenzee omvat acties ter ondersteuning van:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) de uitvoering van fase II van het Actieplan Broedvogels¹; b) de uitvoering van het Integraal Beheerplan van de Beheerautoriteit Waddenzee², ondersteuning van de biodiversiteit onder water, zoals het herstel van zeewier rond door de mens gemaakte harde structuren onder water en mosselbanken, monitoring, versterking van kwelders en toezicht en handhaving; c) het herstel van de natuur in gebieden waar zeewater en zoet water samenvloeden; en d) onderzoek naar de cumulatieve effecten van menselijke druk in de Waddenzee en ecologische gevolgen van de klimaatverandering. <p>Het (de) besluit(en) bevat(ten) tevens de bij deze acties behorende financieringsverbintenis.</p> <p>Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur zal ten minste 17 000 000 EUR vastleggen voor alle acties samen.</p>

¹ https://rijkwaddenzee.nl/wp-content/uploads/2018/05/Actieplan-Broedvogels-Waddenzee-2018_DEF_MET_voorwoord.pdf

² <https://www.beheerautoriteitwaddenzee.nl/integraal-beheerplan/wat-is-het-integraal-beheerplan>

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhoud	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
20	C1.1 I1-11 Wind op Zee	Mijlpaal	Aansluiting van offshore stroom op onshore aanlandingsplaatsen – Vergoeding voor en mitigatie van de verzilting van landbouwgrond	Besluit(en) van de Raad voor de Wadden aangenomen				Q3	2025	De Raad voor de Wadden zal besluiten nemen over acties ter compensatie en mitigatie van de verzilting van landbouwgrond. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei zal ten minste 4 875 000 EUR vastleggen voor alle acties samen.
21	C1.1 I2-1 Groenvermogen waterstof	Mijlpaal	Publicatie van de agenda voor menselijk kapitaal om het aanbod van vaardigheden op het gebied van groene waterstof te vergroten	Goedkeuring en publicatie van de agenda voor menselijk kapitaal om het aanbod van vaardigheden op het gebied van groene waterstof te vergroten				Q3	2023	Goedkeuring door de overheid en publicatie van de agenda voor menselijk kapitaal om het aanbod van vaardigheden op het gebied van groene waterstof te vergroten. Deze agenda bevat een actieplan voor de oprichting van ten minste vijf regionale leergemeenschappen, de ontwikkeling van cursusmateriaal, de organisatie van evenementen of de oprichting van centra om uitwisselingen tussen bedrijven en onderwijs- of onderzoeksinstituten te vergemakkelijken.
22	C1.1 I2-2 Groenvermogen waterstof	Streefdoel	Subsidies toegekend voor demonstratiefaciliteiten voor groene waterstof		Aantal toegekende subsidies	0	2	Q2	2025	Subsidies toegekend voor de bouw van ten minste twee demonstratiefaciliteiten voor groene waterstoftechnologie.
23	C1.1 I2-3 Groenvermogen waterstof	Streefdoel	Subsidies toegekend voor onderzoeksprojecten op het gebied van groene waterstof		Aantal toegekende subsidies	0	3	Q2	2025	Subsidies toegekend voor ten minste drie onderzoeksprojecten die gericht zijn op de productie, de opslag, het vervoer of het gebruik van groene waterstof.

Volgnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
24	C1.1 I3-1 Energietransitie binnenvaart, project ZES	Streefdoel	Megawattuur (MWh) elektriciteit geleverd door verwisselbare energiecontainers		MWh	0	64	Q2	2026	Verwisselbare energiecontainers die geschikt zijn voor binnenschepen met een totale capaciteit van ten minste 64 MWh zijn geïnstalleerd en functioneel.
25	C1.1 I3-2 Energietransitie binnenvaart, project ZES	Streefdoel	Aantal dokstations		Aantal dokstations	0	8	Q2	2026	Er zijn acht dokstations geïnstalleerd en functioneel. De dokstations worden gebruikt om de verwisselbare energiecontainers op te laden. Deze dokstations worden uitgerust met een "open access"-netwerk.
27	C1.1 I4-1 Luchtvaart in transitie	Mijlpaal	Project Hydrogen Optimization & Testing	Verklaring van de commissie van het Nationaal Groeifonds				Q4	2025	De commissie van het Nationaal Groeifonds bevestigt dat het project Hydrogen Optimization & Testing (HOT) gereed is voor de tweede fase, na de eerste onderzoeks- en ontwerpfase.
28	C1.1 I4-2 Luchtvaart in transitie	Mijlpaal	Project Hydrogen Aircraft Powertrain and Storage Systems	Verklaring van de commissie van het Nationaal Groeifonds				Q4	2025	De commissie van het Nationaal Groeifonds bevestigt dat het project Hydrogen Aircraft Powertrain and Storage Systems (HAPSS) gereed is voor de tweede fase, na de eerste onderzoeks- en ontwerpfase.
29	C1.1 I4-3 Luchtvaart in transitie	Mijlpaal	Technologische routekaart naar een klimaatneutrale luchtvaart	Publicatie van een technologische routekaart naar een klimaatneutrale luchtvaart				Q4	2025	De luchtvaartdenktank "Flying Vision" zal zijn eerste technologische routekaart naar een klimaatneutrale luchtvaart publiceren. Deze routekaart bevat een omschrijving van: <ul style="list-style-type: none"> a) mogelijke langetermijnoplossingen voor uitdagingen in verband met klimaatneutraal vliegen; en b) de behoeften aan industriebreed onderzoek en industriebrede technologische ontwikkeling.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenhheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
30	C1.2 I1-1 Programma Natuur	Streefdoel	Acties in en rond Natura 2000-gebieden voor natuurbehoud en -herstel		Aantal getroffen hectaren	0	101 924	Q2	2026	<p>Provinciale uitvoeringsplannen waarin acties in en rond Natura 2000-gebieden worden beschreven, zullen bij de nationale overheid worden ingediend. De nationale regering zal de financiering van acties in de uitvoeringsplannen goedkeuren. De acties omvatten bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) natuurbehoud en natuurherstel; b) hydrologische maatregelen; c) verwerving en optimalisering van de inrichting van natuurgebieden; d) maatregelen in overgangszones, met inbegrip van de verbinding tussen gebieden; e) bebossingsacties ter compensatie van bosverlies in aangewezen gebieden. <p>Er zullen maatregelen worden genomen die betrekking hebben op 101 924 hectare natuur. Verschillende acties in hetzelfde gebied kunnen cumulatief bijdragen tot het doel wat betreft de getroffen hectaren natuur.</p>
31	C1.2 I1-2 Programma Natuur	Streefdoel	Natuurherstel door terreinbeherende organisaties		Bedrag (in EUR)	0	49 410 000	Q2	2026	De nationale overheid keert organisaties voor landbeheer ten minste 49 410 000 EUR uit voor natuurbehoud- en natuurherstelacties in en rond Natura 2000-gebieden.
32	C1.2 I1-3 Programma Natuur	Mijlpaal	Projecten op het gebied van waterbeheer, hydrologische en andere planning, en infrastructuurbermen					Q2	2026	<p>Er worden verslagen ingediend voor projecten die betrekking hebben op ten minste drie soorten acties:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) verduurzaming van waterbeheer, bijvoorbeeld in overstromingsgebieden; b) uitvoering van hydrologische en andere planningsmaatregelen; c) herontwerp van of natuurherstel en -behoud in infrastructuurbermen.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
33	C1.2 I1-4 Programma Natuur	Streefdoel	Acties die bijdragen tot de monitoring en ontwikkeling van een kennisbasis voor het Programma Natuur		Bedrag (in EUR)	0	18 800 000	Q2	2026	De nationale overheid zal ten minste 18 800 000 EUR vastleggen ter ondersteuning van activiteiten die voornamelijk betrekking hebben op de ontwikkeling van kennis over natuurherstel (waaronder de verbetering van het Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit, OBN), communicatie en stakeholdermanagement, en de aanpassing van bestaande natuurmonitoring om evaluaties van de acties in het kader van deze investering mogelijk te maken, met als resultaat: <ul style="list-style-type: none"> a) de eerste verbeterde versie van het natuurmonitoringsysteem is operationeel; b) er zijn ten minste drie verslagen gepubliceerd over de verbetering van de natuurkwaliteit in stikstofgevoelige habitats; en c) er wordt een communicatiestrategie ontwikkeld.
34	C1.2 I2-1 Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	Streefdoel	Aantal beëindigde varkenshouderijlocaties		Aantal beëindigde varkenshouderijlocaties	0	275	Q2	2023	Er zijn compensaties toegekend voor de beëindiging van 275 varkenshouderijen, waardoor de varkensstapel op nationaal niveau met ten minste 6 % is afgenomen ten opzichte van 2019. Als gevolg van de sluiting van de 275 varkensfokkerijen is de ammoniakuitstoot met naar schatting ongeveer 900 000 kg gedaald ten opzichte van 2019.

B. ONDERDEEL 2: VERSNELLING VAN DE DIGITALE TRANSFORMATIE

Deze component van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan heeft tot doel de digitale transitie van de Nederlandse economie te versnellen. De component omvat een pakket van negen investeringen en één hervorming met als doel i) de ontwikkeling van innovatieve technologieën en digitale vaardigheden bevorderen, ii) mobiliteit toekomstbestendig maken en iii) de digitalisering van de Nederlandse Rijksoverheid versnellen.

De component zal naar verwachting bijdragen tot de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen aan Nederland, met name om investeringen toe te spitsen op de digitale transitie (landspecifieke aanbeveling 3 in 2020) en om het aantal knelpunten in het vervoer te verminderen (landspecifieke aanbeveling 3 in 2019).

Verwacht wordt dat geen enkele maatregel in deze component ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, rekening houdend met de beschrijving van de maatregelen en de mitigerende stappen die in overeenstemming met de technische richtsnoeren inzake “geen ernstige afbreuk doen” (2021/C58/01) in het herstel- en veerkrachtplan zijn uiteengezet.

B.1. Beschrijving van de hervormingen en investeringen voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Investering C2.1 I1: Quantum Delta NL

Deze investering heeft tot doel om de ontwikkeling van toepassingen van kwantumtechnologie te versnellen, talent aan te trekken en te behouden en de vestiging van nieuwe bedrijven die actief zijn op het gebied van kwantumtechnologie in Nederland te stimuleren. De investering bestaat uit de voltooiing van de fasen 1 en 2 van het door Quantum Delta NL gepubliceerde actieplan.

Investering C2.1 I2: AI Ned en Applied AI Learning Communities

Het doel van deze investering is het potentieel van artificiële intelligentie (AI) voor de Nederlandse economie en samenleving te ontwikkelen en te benutten. De investering bestaat uit beurzen en onderzoekssubsidies op het gebied van AI, de oprichting van onderzoekslaboratoria en de creatie van zes Applied AI Learning Communities.

De herstel- en veerkrachtfaciliteit ondersteunt een deel van de kosten van deze onderzoekssubsidies. De onderzoekssubsidies kunnen ook steun ontvangen uit andere programma's of instrumenten van de Unie voor kosten die niet door de herstel- en veerkrachtfaciliteit worden ondersteund.

Investering C2.1 I3: Digitaliseringsimpuls Onderwijs

Het doel van deze investering is de mogelijkheden van digitalisering voor het beroepsonderwijs en hoger onderwijs verder te benutten en de digitale vaardigheden van studenten en leerkrachten te verbeteren.

Deze investering bestaat in:

- a) een platform voor het delen van digitaal leermateriaal; en
- b) onderwijs- en leercentra die studenten, docenten en onderzoekers ondersteuning kunnen bieden met betrekking tot digitaal leermateriaal.

Investering C2.1 I4: Digitale Infrastructuur Logistiek

Het doel van deze investering is de digitalisering van de logistieke sector te versnellen en te vergemakkelijken.

Deze investering bestaat in:

- a) de creatie van de Basis Data Infrastructuur voor Nederland;
- b) de creatie van een werkpakket voor digitale paraatheid; en
- c) de aansluiting van ten minste vier levende laboratoria op de Basis Data Infrastructuur.

Investering C2.2 I1: Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)

Deze investering moet bijdragen tot de vervanging van het bestaande analoge treinbeveiligingssysteem door de Europese digitale norm voor treinbeveiliging en -besturing, het Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS). De investering bestaat uit de uitvoering van planningsstudies voor ERTMS-delen, de installatie van GSM-Rail-masten die binnen het ERTMS kunnen werken, de aanpassing van de logistieke systemen en de creatie van het Central Safety System.

Investering C2.2 I2: Veilige, slimme en duurzame mobiliteit

Deze investering moet de overgang naar veilige, slimme en duurzame mobiliteit stimuleren door het gebruik van bestaande infrastructuurnetwerken te optimaliseren. De investering bestaat uit de installatie van intelligente verkeersregelininstallaties, de oprichting van een nationale Digitale infrastructuur voor toekomstbestendige mobiliteit (DITM), een Safety Priority Services-project en het Nationaal Toegangspunt Mobiliteitsdata (NTM).

Investering C2.2 I3: Intelligente wegkantstations (IWKS)

Het doel van deze investering is bestaande wegkantstations (WKS) te vervangen door intelligente wegkantstations (iWKS) met meer functies. De investering bestaat uit de verwerving en installatie van iWKS.

Hervorming C2.3 R1: Informatiemanagement Overheid (Wet Open Overheid)

Het doel van deze hervorming is het beheer van informatie door het openbaar bestuur te herzien. De hervorming bestaat uit de inwerkingtreding van de Wet Open Overheid; de verplichting voor organisaties van de centrale overheid en autonome bestuursorganen en -agentschappen om actieplannen in te dienen en ten minste 330 000 documenten naar een platform te uploaden.

Investering C2.3 I1: Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie

Het doel van deze investering is het ministerie van Defensie in staat te stellen beveiligde systemen te gebruiken. De investering bestaat uit acties ter verbetering van de cyberbeveiliging, zoals toegang tot een beveiligd netwerk op afstand voor het civiele personeel van het ministerie van Defensie en de modernisering van het netwerk en de migratie naar nieuwe IT-infrastructuur.

Investering C2.3 I2: Digitalisering van de strafrechtketen

Deze investering moet de strafrechtketen efficiënter maken door het papierwerk in bestaande procedures te vervangen door digitale middelen en door permanente toegang tot relevante informatie te waarborgen.

Met de investering wordt financiële steun verleend voor:

- a) de ontwikkeling van een portaal waar burgers handelingen in strafzaken kunnen uitvoeren, zoals het doen van aangiftes; en
- b) de verbetering van bestaande IT-systemen in de strafrechtketen om de digitale behandeling van strafzaken in de categorie “Veelvoorkomende criminaliteit” door belanghebbenden (d.w.z. de politie, het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht) in de strafrechtketen mogelijk te maken; en belanghebbenden toegang te geven tot video- en audiomateriaal in verband met zaken in de categorie “Veelvoorkomende criminaliteit”.

Er wordt voor gezorgd dat de rechterlijke macht naar behoren bij het ontwerp en de uitvoering van deze maatregel wordt betrokken.

De uitvoering van de investering moet uiterlijk op 31 december 2023 zijn voltooid.

B.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
35	C2.1 I1-1 Quantum Delta NL	Mijlpaal	Quantum Delta NL opgezet	Steun verleend aan Quantum Delta NL en publicatie van een actieplan				Q4	2021	Quantum Delta NL wordt in het kader van het Nationaal Groeifonds steun verleend om kwantumcomputing en -netwerken te stimuleren en om onderzoek en de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van kwantumtechnologie te ondersteunen. Quantum Delta NL publiceert een gedetailleerd actieplan, dat in fasen is opgebouwd. De naleving van de technische richtsnoeren over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” (2021/C58/01) is gewaarborgd door het gebruik van een uitsluitingslijst en door de verplichting om de relevante EU- en nationale milieuwetgeving na te leven.
36	C2.1 I1-2 Quantum Delta NL	Mijlpaal	Quantum Delta NL	Fasen 1 en 2 van het actieplan				Q2	2026	De eerste twee fasen van het plan van Quantum Delta NL, zoals ingediend bij het Nationaal Groeifonds, zijn voltooid (met uitzondering van CCINed, dat wordt gefinancierd door het programma Digitaal Europa). Er wordt een preseedfaciliteit voor startende ondernemingen opgezet, er wordt een O&O-netwerk Quantum NL ontwikkeld, er worden PhD-beurzen op het gebied van kwantumtechnologie toegekend en de investeringen in de Nanolab Cleanroom worden voltooid.
37	C2.1 I2-1 AI Ned en Applied AI Learning Communities	Streefdoel	Toekenning van beurzen		Aantal	0	13	Q1	2024	Er worden 13 beurzen toegekend voor de aanstelling van promovendi en postdoctorale onderzoekers op het gebied van AI.
38	C2.1 I2-2 AI Ned en Applied AI Learning Communities	Streefdoel	ELSA AI-onderzoekslaboratoria		Aantal	0	4	Q4	2025	Er zijn ten minste vier nieuwe ELSA AI-onderzoekslaboratoria (ELSA staat voor Ethical, Legal, Societal Aspects) in bedrijf, zoals moet blijken uit activiteitenverslagen.
39	C2.1 I2-3 AI Ned en Applied AI	Streefdoel	Subsidies uitbetaald voor O&O-projecten		EUR	0	4 488 450	Q4	2025	Ten minste 4 488 450 EUR wordt uitbetaald aan de projecten Newlife, A-IQ Ready, CLEVER en EdgeAI. Bedragen uit hoofde van andere programma's of instrumenten van de Unie

Volgnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
	Learning Communities									zijn niet in dit bedrag begrepen.
40	C2.1 I2-4 AI Ned en Applied AI Learning Communities	Streefdoel	AI Learning Communities		Aantal	0	6	Q1	2026	In het kader van AI Ned zijn ten minste zes AI Learning Communities opgericht in de vorm van privaat-publieke partnerschappen.
41	C2.1 I3-1 Digitaliseringsimpuls Onderwijs	Mijlpaal	Platform voor toegang tot digitaal leermateriaal gecreëerd en digitale-identiteitsoplossing voor lerenden in gebruik	Het platform voor toegang tot digitaal leermateriaal is gecreëerd en de digitale-identiteitsoplossing voor lerenden is in gebruik				Q4	2025	Er is een platform ontwikkeld voor het vinden, delen en hergebruiken van digitaal leermateriaal voor het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), hoger beroepsonderwijs (hbo) en wetenschappelijk onderwijs (wo). Het platform is online beschikbaar en biedt toegang tot digitaal leermateriaal. De digitale-identiteitsoplossing voor lerenden in het mbo, hbo en wo is in gebruik en maakt de identificatie van studenten en de uitwisseling van informatie over studenten tussen onderwijsinstellingen mogelijk.
42	C2.1 I3-2 Digitaliseringsimpuls Onderwijs	Streefdoel	Onderwijs- en leercentra opgericht		Aantal	0	20	Q4	2025	Er worden voortgangsverslagen ingediend om aan te tonen dat er twintig Centers for Teaching & Learning (CTL) in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), het hoger beroepsonderwijs (hbo) of het wetenschappelijk onderwijs (wo) zijn opgericht.
43	C2.1 I4-1 Digitale Infrastructuur Logistiek	Streefdoel	Basic Data Infrastructuur ontwikkeld		Percentage	0	80	Q4	2024	Er wordt een Basic Data Infrastructuur opgezet, die ten minste 80 % van de volgende twee belangrijke implementatie-instrumenten (KIT) omvat: Trust KIT en Logistics Event KIT.
44a	C2.1 I4-2 Digitale Infrastructuur Logistiek	Mijlpaal	Werkpakket digitale paraatheid en levende laboratoria	Werkpakket digitale paraatheid ontwikkeld en				Q2	2026	Er wordt een werkpakket digitale paraatheid voor de Nederlandse logistieke sector ontwikkeld. Ten minste vier levende laboratoria worden aangesloten op de Basic Data Infrastructuur.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
				levende laboratoria verbonden						
46	C2.2 I1-1 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Mijlpaal	ERTMS-planstudie Kijfhoek-Belgische grens voltooid	Railverkeerstechnisch ontwerp afgerond				Q4	2022	In het kader van de planstudie voor het spoorwegtraject tussen Kijfhoek en de Belgische grens is de laatste hand gelegd aan een railverkeerstechnisch ontwerp. Uit het railverkeerstechnisch ontwerp blijkt dat de nodige verkeersmanagementaanpassingen in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving inzake spoorwegveiligheid en -interoperabiliteit.
47	C2.2 I1-2 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Mijlpaal	ERTMS-planstudie voor het baanvak Noord-Nederland voltooid	Functioneel integraal systeemontwerp en railverkeerstechnisch ontwerp afgerond				Q1	2023	In het kader van de planstudie voor de spoorwegtrajecten in Noord-Nederland is de laatste hand gelegd aan een functioneel integraal systeemontwerp en railverkeerstechnisch ontwerp. Uit het railverkeerstechnisch ontwerp blijkt dat de nodige verkeersmanagementaanpassingen in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving inzake spoorwegveiligheid en -interoperabiliteit en dat het bijbehorende functioneel integraal systeemontwerp is opgesteld.
48	C2.2 I1-3 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Streefdoel	Aantal GSM-Railmasten dat kan werken binnen ERTMS		Aantal	0	130	Q2	2026	130 basistransceiverstations (GSM-R-masten) kunnen werken binnen het ERTMS.
49	C2.2 I1-4 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Mijlpaal	Logistieke systemen aangepast aan het ERTMS	Logistiek IT-systeem kan ERTMS/CSS-informatie ontvangen en verwerken				Q2	2026	Een controle door een derde partij moet bevestigen dat de logistieke IT-systemen de juiste ERTMS-informatie kunnen ontvangen en verwerken.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
50	C2.2 I1-5 European Rail Traffic Management System (ERTMS)	Mijlpaal	Central Safety System	Het Central Safety System is conform				Q2	2026	Het Central Safety System (CSS) voldoet aan de door ProRail bevestigde technische specificaties inzake interoperabiliteit.
51	C2.2 I2-1 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Intelligente verkeersregelinstanties		Aantal	0	402	Q2	2026	Ten minste 402 Intelligente Verkeersregelinstanties worden aangesloten op het nationale Urban Data Access Platform.
52	C2.2 I2-2 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Prioritaire veiligheidsdiensten		Percentage gereden kilometers	7	12,5	Q1	2025	Op elke 100 kilometer die in Nederland wordt gereden, kunnen weggebruikers over een afstand van ten minste 12,5 km prioritaire veiligheidsdiensten die door autofabrikanten of navigatieapparatuur worden verleend, ontvangen. Dit heeft betrekking op de afstand die weggebruikers in Nederland afleggen met geactiveerde prioritaire veiligheidsdiensten. Deze waarde bedraagt 7 % in 2022.
53	C2.2 I2-3 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Digitale infrastructuur voor toekomstbestendige mobiliteit (DITM)		EUR	0	29 700 000	Q2	2026	Er wordt 29 700 000 EUR aan innovatiesubsidies vastgelegd, waarvan 90 % door de nationale overheid wordt uitbetaald aan het gekozen consortium van ondernemingen voor de ontwikkeling van een Digitale infrastructuur voor toekomstbestendige mobiliteit (DITM).
54	C2.2 I2-4 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Datasets beschikbaar op het Nationaal Toegangspunt Mobiliteitsdata		Aantal	0	20	Q2	2026	Ten minste twintig datasets worden online gepubliceerd op het Nationaal Toegangspunt Mobiliteitsdata.
55	C2.2 I3-1 Intelligente wegstations (IWKS)	Streefdoel	Aantal geïnstalleerde intelligente wegstations		Aantal	0	152	Q4	2023	Er zijn ten minste 152 intelligente wegstations geïnstalleerd, d.w.z. fysiek geplaatst en operationeel.
56	C2.2 I3-2 Intelligente wegstations (IWKS)	Streefdoel	Definitief aantal extra intelligente wegstations		Aantal	0	394	Q2	2026	Er zijn ten minste 394 intelligente wegstations geïnstalleerd of operationeel voor toekomstige installatie.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
58	C2.3 R1-1 Informatiemanagement Overheid (Wet Open Overheid)	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de Wet Open Overheid	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q2	2022	De Wet Open Overheid is in werking getreden. De wet breidt onder meer het toepassingsgebied van de transparantievereisten uit tot het parlement, de Raad voor de Rechtspraak, de Raad van State, de Algemene Rekenkamer en de Nationale ombudsman, voorziet in een actieve openbaarmakingsverplichting voor de instellingen die onder deze transparantievereisten vallen, verkort de termijn voor de behandeling van verzoeken om informatie en voorziet in de oprichting van een adviesraad inzake transparantie. De wet zorgt ervoor dat burgers, de pers, de media, parlementsleden en hun personeel gemakkelijk digitaal toegang kunnen krijgen tot overheidsinformatie. De verplichting tot actieve openbaarmaking van specifieke categorieën informatie (artikel 3.3 van de Wet Open Overheid) kan gefaseerd in werking treden op bij koninklijk besluit te bepalen tijdstippen.
59	C2.3 R1-2 Informatiemanagement Overheid (Wet Open Overheid)	Mijlpaal	Publicatie van bijgewerkte actieplannen ter verbetering van het informatiemanagement	Publicatie van een bijgewerkt actieplan door organisaties van de centrale overheid				Q4	2022	Organisaties van de centrale overheid (twaalf ministeries, met inbegrip van hun autonome bestuursorganen en agentschappen) publiceren bijgewerkte actieplannen om de digitale toegankelijkheid van hun informatiesystemen te verbeteren. De bijgewerkte actieplannen van de ministeries hebben betrekking op de volgende acht prioriteiten: 1. Het opzetten van het desbetreffende eigen governancesysteem op het niveau van ministeries, autonome bestuursorganen en agentschappen. 2. Het uitvoeren van de nulmeting op het informatiesysteem van het ministerie. 3. Implementatie van een kwaliteitsraamwerk of soortgelijk systeem voor informatievoorzieningsfuncties. 4. Uitvoering van parlementaire documenten door kerndepartementen. 5. Aansluiting op het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) door de onderdelen van de Rijksoverheid. 6. Implementatie van de handreiking e-mailarchivering

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
										van de Rijksoverheid. 7. Implementatie van de beleidslijn berichtenapps. 8. Implementatie van webarchivering in overeenstemming met de desbetreffende raamovereenkomst.
60	C2.3 R1-3 Informatiemanagement Overheid (Wet Open Overheid)	Mijlpaal	Platform Wet Open Overheid	Platform toegankelijk				Q2	2026	Een platform in het kader van de Wet Open Overheid is toegankelijk en bevat ten minste 330 000 documenten die behoren tot ten minste 4 van de 17 in artikel 3.3 van de Wet Open Overheid genoemde informatiecategorieën.
61	C2.3 I1-1 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Uitgevoerde acties betreffende cyberbeveiliging	Uitgevoerde acties betreffende cyberbeveiliging				Q1	2024	Het ministerie van Defensie heeft de volgende maatregelen ter verbetering van de cyberbeveiliging uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> - de versterking van de defensie- en monitoringcapaciteit van het centrum voor veiligheidsoperaties; - verbeteringen van het identificatie- en toegangsbeheersysteem voor een veilige samenwerking met derden; - de implementatie van een oplossing voor de uitwisseling van laag- en hooggerubriceerde informatie; en - de implementatie van een oplossing voor beheer van de digitale toegang tot datacentra.
62	C2.3 I1-2 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Burgerpersoneel van het ministerie van Defensie dat op afstand werkt via een beveiligd netwerk	Een beveiligd netwerk is toegankelijk voor het burgerpersoneel van het ministerie van Defensie				Q4	2024	Een beveiligd netwerk op afstand is toegankelijk voor het burgerpersoneel van het ministerie van Defensie, inclusief: a) communicatiemiddelen (spraak, video en chat); b) virtuele werkplekken om per twee samen te werken; c) uniforme samenwerkingsruimten; en d) basistoepassingen (onder meer de verwerking van presentaties, spreadsheets, zakelijk internet en afdrufaciliteiten).

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
63	C2.3 I1-3 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Netwerken verbeterd en migratie naar nieuwe IT-infrastructuur voltooid	Modernisering van het netwerk en migratie naar een nieuwe IT-infrastructuur				Q3	2025	Het datacenter van het ministerie van Defensie wordt voorzien van nieuwe netwerkapparatuur. Een backendtoepassing is gemigreerd naar nieuwe datacenterinfrastructuur en hostingplatforms.
64	C2.3 I1-4 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Burgerpersoneel van het ministerie van Defensie met toegang tot aanvullende voorzieningen voor werken op afstand	Een vernieuwd contactcenter is toegankelijk voor het burgerpersoneel van het ministerie van Defensie				Q1	2026	Een vernieuwd contactcenter is toegankelijk voor het burgerpersoneel van het ministerie van Defensie.
65	C2.3 I2-1 Digitalisering van de strafrechtketen	Mijlpaal	Digitaal portaal voor formele communicatie in strafprocedures operationeel	Digitaal portaal operationeel				Q1	2023	Een digitaal portaal voor digitale communicatie is operationeel en toegankelijk voor burgers en biedt de mogelijkheid om formele communicatie over strafprocedures met slachtoffers, advocaten en daders (waaronder het doen van aangiftes) digitaal te laten plaatsvinden.
66	C2.3 I2-2 Digitalisering van de strafrechtketen	Mijlpaal	Digitale verwerking van gevallen van veelvoorkomende criminaliteit operationeel	Digitale verwerking van gevallen van veelvoorkomende criminaliteit operationeel				Q4	2023	Alle strafzaken in de categorie “Veelvoorkomende criminaliteit” kunnen digitaal worden verwerkt. Processen-verbaal worden digitaal opgesteld en beslissingen in strafzaken worden digitaal opgesteld en verwerkt. Bewijsmateriaal in de vorm van beeld- en geluidsmateriaal in verband met strafzaken in de categorie “Veelvoorkomende criminaliteit” is digitaal toegankelijk voor de politie, het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht.

C. ONDERDEEL 3: VERBETERING VAN DE WONINGMARKT EN VAN DE ENERGIE-EFFICIËNTIE VAN VASTGOED

Deze component van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan moet bijdragen tot het aanpakken van de uitdagingen waarmee de Nederlandse woningmarkt wordt geconfronteerd. Hij bestaat uit vijf hervormingen en drie investeringen die gericht zijn op i) het schrappen van elementen van het Nederlandse belastingstelsel die bepaalde vormen van woningbezit bevoordelen ten opzichte van andere, ii) het versnellen en ontsluiten van de bouwactiviteit in Nederland en iii) het verbeteren van de energie-efficiëntie van zowel particulier als publiek vastgoed door middel van renovatiesubsidies. De maatregelen in deze component zijn erop gericht de ongelijkheid op de woningmarkt te verminderen door fiscale verstoringen weg te nemen en tegelijkertijd het aanbod van (betaalbare) woningen te vergroten door een gecentraliseerde planning van het aanbod van nieuwe woningen, het wegnemen van knelpunten in het planningsproces voor de bouw en het doen van overheidsinvesteringen om woningbouwprojecten te ontsluiten. Ook wordt ernaar gestreefd de sociale huur meer inkomensafhankelijk te maken door grotere huurverhogingen toe te staan voor huurders met een hoger inkomen. De investeringen in het tweede deel van de component zijn gericht op het verbeteren van de energie-efficiëntie in openbare en particuliere gebouwen, met inbegrip van ingrepen zoals de installatie van warmtepompen en zonneboilers, en op het verbeteren van de isolatie van woningen.

Deze component heeft als doel bij te dragen tot de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen aan Nederland, met name om de bevoordeling van schulden van huishoudens en de verstoringen op de woningmarkt te verminderen, onder meer door de ontwikkeling van de particuliere huursector te ondersteunen en maatregelen te nemen om het woningaanbod te vergroten (landspecifieke aanbeveling 1 in 2019, landspecifieke aanbeveling 1 in 2022) en om “de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen (te) verminderen door (...) de energie-efficiëntie (met name van gebouwen) te verbeteren” (landspecifieke aanbeveling 4 in 2022) en om het “investeringsgerelateerde economisch beleid (te) focussen op (...) energie-efficiëntie en strategieën ter vermindering van broeikasgasemissies (...)” (landspecifieke aanbeveling 3 in 2019).

Verwacht wordt dat geen enkele maatregel in deze component ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, rekening houdend met de beschrijving van de maatregelen en de mitigerende stappen die in overeenstemming met de technische richtsnoeren inzake “geen ernstige afbreuk doen” (2021/C58/01) in het herstel- en veerkrachtplan zijn uiteengezet.

C.1. Beschrijving van de hervormingen en investeringen voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Hervorming C3.1 R1: Verhoging van de leegwaarderatio

Met deze hervorming wordt de leegwaarderatio in het Nederlandse belastingstelsel verhoogd. Bij de huidige belastingheffing op vastgoed in particulier bezit wordt ervan uitgegaan dat de taxatiewaarde van vastgoed dat niet door de eigenaar wordt bewoond, een overschatting is van de werkelijke waarde van het goed. Daarom wordt de waarde van vastgoed dat wordt verhuurd, gecorrigeerd met de leegwaarderatio, waardoor in feite een belastingkorting wordt ingevoerd voor eigenaren van vastgoed dat is gekocht om te worden verhuurd. Doel van de verhoging van de ratio is de belasting op huurwoningen beter af te stemmen op de werkelijke economische waarde die zij voor de eigenaren vertegenwoordigen, en aldus verstoringen op de woningmarkt te verminderen.

Voor huurwoningen met een jaarlijkse huur van meer dan 5 % van de taxatiewaarde van het onroerend goed zoals vastgesteld door de desbetreffende gemeente (d.w.z. de Waardering

Onroerende Zaken (WOZ)) en voor aan verbonden partijen verhuurd onroerend goed, wordt de ratio verhoogd tot 100 %, waardoor de belastingkorting feitelijk vervalt. Voor huurwoningen met een jaarlijkse huur van ten hoogste 5 % van de taxatiewaarde wordt de ratio met ten minste 25 procentpunten verhoogd ten opzichte van de in 2022 geldende ratio. De leegwaarderatio zal niet van toepassing zijn op huurwoningen met een tijdelijk huurcontract, waardoor de belastingkorting in deze gevallen feitelijk vervalt.

De uitvoering van de hervorming moet uiterlijk op 31 maart 2023 zijn voltooid.

Hervorming C3.1 R2: Uitfasering van de belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning

Bij deze hervorming wordt de belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning door jongeren in twee stappen afgeschaft. In 2022 heeft iedereen tussen 18 en 40 jaar recht op een eenmalige belastingvrijstelling voor schenkingen van ten hoogste 106 671 EUR als het geschonken bedrag wordt gebruikt voor de aankoop van de eerste (door de eigenaar bewoonde) woning door de ontvanger van de schenking. Met ingang van 1 januari 2023 wordt de belastingvrijstelling met ten minste 70 % verminderd ten opzichte van de vrijstelling in 2022. De belastingvrijstelling wordt met ingang van 1 januari 2024 afgeschaft. De hervorming moet zowel de verstoringen als de ongelijkheid op de woningmarkt verminderen.

De uitvoering van de hervorming moet uiterlijk op 31 maart 2024 zijn

voltooid. Hervorming C3.1 R3: Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten

Het doel van deze hervorming is het woningaanbod te vergroten. De hervorming bestaat uit het vaststellen van het aantal te bouwen woningen of om te bouwen gebouwen voor ander gebruik in elke provincie en het opzetten van een monitoringsysteem.

Hervorming C3.1 R4: Verhoging van de inkomensafhankelijkheid van huur

Deze hervorming verhoogt het bedrag waarmee de huur voor huurders van sociale woningen met een middelhoog tot hoog inkomen per jaar kan worden verhoogd. De nieuwe maximale verhoging van de maandelijkse huur bedraagt 50 EUR voor huurders met een gemiddeld inkomen en 100 EUR voor huurders met een hoog inkomen met ingang van 1 januari 2022. Deze hervorming is bedoeld om de huurprijzen beter af te stemmen op het inkomen van de huurder, om huishoudens met een laag inkomen gericht van betaalbare huisvesting te voorzien en om woningcorporaties te helpen meer te investeren in nieuwe huurwoningen.

De uitvoering van de hervorming moest uiterlijk op 31 maart 2022 zijn

voltooid. Hervorming C3.1 H5: Versnelling van het woningbouwproces en de woningbouwprocedures

Deze hervorming moet knelpunten in de plannings- en vergunningsprocedure voor bouwprocessen in Nederland wegnemen. Als eerste stap stelt het bevoegde ministerie een actieplan op in de vorm van een brief aan het parlement. Het actieplan bevat een lijst van acties om de plannings- en vergunningsprocedures te versnellen en een tijdschema voor de uitvoering ervan. Als tweede stap wordt een aanzienlijk aantal van de vastgestelde acties uitgevoerd. Dit omvat ten minste i) acties ter verbetering van de kennis van gemeenten en bouwbedrijven over de planningsprocedures, ii) de oprichting van een deskundigenteam dat gemeenten en woningcorporaties kan helpen bij het versnellen van de procedures die nodig zijn voor het realiseren van nieuwe woningen, iii) de

oprichting van een nationaal team dat gemeenten kan helpen bij het aanpakken van knelpunten in de planningsprocedures en iv) het opzetten van een systeem om de voortgang van de versnelling van de procedures te volgen.

De uitvoering van de hervorming moet uiterlijk op 31 maart 2024 zijn

voltooid. Investering C3.1 I1: Ontsluiting van nieuwbouwprojecten

Het doel van deze investering is gemeenten de middelen te verschaffen om de nodige investeringen te doen om de bouw van woningen te vergemakkelijken. De investering bestaat uit financiële steun via een subsidieregeling voor gemeenten.

Investering C3.2 I1: Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed

Het doel van deze investering is de energie-efficiëntie te verbeteren en de CO₂-uitstoot van maatschappelijk vastgoed te verminderen. De investering bestaat uit financiële steun voor de voltooiing van renovaties of energie-efficiëntiemaatregelen.

Investering C3.2 I2: Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing

Deze investering moet de energie-efficiëntie van woningen verhogen. De investering bestaat uit het verstrekken van subsidies aan huishoudens voor energiebesparende interventies.

C.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
67	C3.1 R1-1 Verhoging van de leegwaarderatio	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wetgeving tot verhoging van de leegwaarderatio	Bepaling in de wetgeving die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2023	Inwerkingtreding van wetgeving tot verhoging van de leegwaarderatio. De ratio wordt verhoogd tot 100 % voor huurwoningen met een jaarlijkse huur van meer dan 5 % van de taxatiewaarde van het onroerend goed zoals vastgesteld door de desbetreffende gemeente (d.w.z. de Waardering Onroerende Zaken (WOZ)) en voor woningen die aan verbonden partijen worden verhuurd. Voor huurwoningen met een jaarlijkse huur van ten hoogste 5 % van de taxatiewaarde wordt de ratio met ten minste 25 procentpunten verhoogd ten opzichte van de in 2022 geldende ratio. De leegwaarderatio is niet van toepassing op huurwoningen waarvoor een tijdelijk huurcontract is gesloten.
68	C3.1 R2-1 Uitfasering van de belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wetgeving tot uitfasering, in twee stappen, van de belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning	Bepaling in de wetgeving die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2024	Er is wetgeving in werking getreden die de volgende twee stappen omvat voor de uitfasering van de belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning: (1) met ingang van 1 januari 2023, een vermindering van de maximale belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning met ten minste 70 % ten opzichte van de maximale belastingvrijstelling van 2022, (2) de afschaffing van de belastingvrijstelling met ingang van 1 januari 2024.
69	C3.1 R3-1 Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Overeenkomsten tussen de Rijksoverheid en de provincies over de realisatie van 900 000 nieuwe	Ondertekening van overeenkomsten tussen de Rijksoverheid en de provincies				Q4	2022	Er zijn tussen de Rijksoverheid en de provincies overeenkomsten ondertekend over het aantal nieuwe te realiseren woningen tegen 2030, onder meer door verbouwing. In de overeenkomsten is het aantal te bouwen nieuwe woningen per provincie vastgesteld alsook het aantal van deze nieuwe woningen dat betaalbaar moet zijn. Het totale aantal nieuwe

			woningen							<p>woningen in de provincies bedraagt ten minste 900 000, waarvan ten minste 600 000 betaalbare woningen.</p> <p>Onder betaalbare woningen wordt verstaan a) sociale huurwoningen, b) huurwoningen tot een bepaalde maximale huurprijs, die in 2022 is vastgesteld op 1 000 EUR per maand en c) door de eigenaar bewoonde woningen waarvan de prijs lager is dan of gelijk is aan de maximale aankoopprijs van een woning waarvoor de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) de hypotheek garandeert. De onder b) genoemde maximale huurprijs kan in latere jaren worden aangepast indien dat gerechtvaardigd is op grond van beleids- en economische ontwikkelingen, zoals prijs- of inkomensontwikkelingen. Aanpassingen, met name aanpassingen die verder gaan dan indexering voor prijs- en inkomensontwikkelingen, moeten naar behoren worden gemotiveerd.</p>
70	C3.1 R3-2 Gecentraliseer de planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Overeenkomsten tussen provincies en gemeenten over de realisatie van 900 000 nieuwe woningen	Ondertekening van overeenkomsten tussen de provincies en de gemeenten				Q2	2023	<p>Er zijn tussen provincies en gemeenten overeenkomsten ondertekend over het aantal nieuw te realiseren woningen per gemeente om tegen 2030 te komen tot de realisatie van 900 000 nieuwe woningen over het hele land, onder meer door verbouwing, waarvan ten minste 600 000 betaalbare woningen. Deze overeenkomsten omvatten ten minste de volgende elementen:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) streefcijfers voor het aantal te realiseren woningen per gemeente, met afzonderlijke vermelding van het aantal betaalbare woningen; (2) een bepaling waarin de te gebruiken staatsmiddelen en -instrumenten worden gespecificeerd, en (3) een tijdschema voor de bouw van de nieuwe woningen. <p>Onder betaalbare woningen wordt verstaan a) sociale huurwoningen, b) huurwoningen tot een bepaalde maximale huurprijs, die in 2022 is vastgesteld op 1 000 EUR per maand en c) door de eigenaar bewoonde woningen waarvan de prijs lager is dan of gelijk is aan de maximale</p>

										aankoopprijs van een woning waarvoor de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) de hypotheek garandeert. De onder b) genoemde maximale huurprijs kan in latere jaren worden aangepast indien dat gerechtvaardigd is op grond van beleids- en economische ontwikkelingen, zoals prijs- of inkomensontwikkelingen. Aanpassingen, met name aanpassingen die verder gaan dan indexering voor prijs- en inkomensontwikkelingen, moeten naar behoren worden gemotiveerd.
71	C3.1 R3-3 Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Systeem voor monitoring van de uitvoering van overeenkomsten met gemeenten gelanceerd	Lancering van het monitoringsysteem				Q3	2023	Er wordt een monitoringsysteem opgezet om toezicht te houden op de voortgang bij de uitvoering van de overeenkomsten die tussen de provincies en de gemeenten zijn gesloten, d.w.z. om toezicht te houden op de voortgang van de realisatie van nieuwe woningen.
72	C3.1 R3-4 Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot vaststelling van de aanvullende maatregelen van de staat om overeenkomsten inzake de bouw of conversie van nieuwe woningen te doen naleven	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q2	2026	Inwerkingtreding van de wet op grond waarvan de Rijksoverheid administratief of gerechtelijk kan optreden in geval van niet-nakoming van verplichtingen uit hoofde van de provinciale of regionale overeenkomsten inzake de bouw of conversie van nieuwe woningen. De wet bevat bepalingen op grond waarvan de overheid streefdoelen kan vaststellen, verwezenlijken en afdwingen met betrekking tot de bouw en conversie van nieuwe woningen.
73	C3.1 R4-1 Verhoging van de inkomensafhankelijkheid van huur	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wetgeving tot verhoging van de maximale jaarlijkse huurverhoging voor huurders met een middelhoog tot hoog inkomen die in een sociale woning	Bepaling in de wetgeving die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2022	Inwerkingtreding van wetgeving waarbij de maximale toegestane jaarlijkse verhoging van de maandelijkse huur van sociale woningen met ingang van 1 januari 2022 wordt opgetrokken tot 50 EUR voor huurders met een gemiddeld inkomen en tot 100 EUR voor huurders met een hoog inkomen. Onder "huurders met een gemiddeld inkomen" wordt verstaan huurders met een jaarinkomen tussen 47 948 EUR en 56 527 EUR (eenpersoonshuishoudens) of tussen 55 486 EUR en 75 369 EUR (meerpersoonshuishoudens) (prijspel

			wonen							2022). Onder “huurders met een hoog inkomen” wordt verstaan huurders met een jaarinkomen boven de bovengrens van deze marges.
74	C3.1 R5-1 Versnelling van het woningbouwproces en de woningbouwprocedures	Mijlpaal	Brief aan het parlement over knelpunten in het planningsproces met mogelijke oplossingen gepubliceerd	Publicatie van de brief aan het parlement				Q4	2022	Publicatie van een brief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan het parlement waarin acties worden aangegeven om knelpunten aan te pakken die het planningsproces, de afgifte van vergunningen en de wettelijke procedures in verband met woningbouwprojecten vertragen, onder meer door middel van wetwijzigingen indien nodig; en een tijdschema met concrete stappen voor de uitvoering van de acties.
75	C3.1 R5-2 Versnelling van het woningbouwproces en de woningbouwprocedures	Mijlpaal	Acties om het planningsproces voor huisvestingsprojecten te versnellen	Uitvoering van een aanzienlijk aantal acties die in de brief aan het parlement worden genoemd				Q1	2024	Er zullen een aanzienlijk aantal acties die in de brief aan het parlement onder mijlpaal 74 worden genoemd, worden uitgevoerd om het planningsproces voor woningbouwprojecten te versnellen. Dit omvat ten minste i) acties ter verbetering van de kennis van gemeenten en bouwbedrijven over de planningsprocedures, ii) de oprichting van een deskundigenteam dat gemeenten en woningcorporaties kan helpen bij het versnellen van de procedures die nodig zijn voor het realiseren van nieuwe woningen, iii) de oprichting van een nationaal team dat gemeenten kan helpen bij het aanpakken van knelpunten in de planningsprocedures en iv) het opzetten van een systeem om de voortgang van de versnelling van de procedures te volgen.
77	C3.1 I1-2 Ontsluiting van nieuwbouwprojecten	Streefdoel	Bouwwerkzaamheden (punt 1)		Aantal	0	10 000	Q4	2024	Financiële steun via de subsidieregeling voor gemeenten wordt goedgekeurd. Er wordt begonnen met de bouw van 10 000 woningen. De start van woningbouwprojecten in het kader van dit streefdoel wordt gedefinieerd als het begin van de werkzaamheden aan de fundering van de gebouwen waarin de woningen zich bevinden.

79	C3.1 I1-4 Ontsluiting van nieuwbouwprojecten	Streefdoel	Bouwwerkzaamheden (punt 2)		Aantal	10 000	60 400	Q2	2026	Financiële steun via de subsidieregeling voor gemeenten wordt goedgekeurd. Er wordt begonnen met de bouw van nog eens 50 400 woningen. De start van woningbouwprojecten in het kader van dit streefdoel wordt gedefinieerd als het begin van de werkzaamheden aan de fundering van de gebouwen waarin de woningen zich bevinden, de transformatie van niet voor bewoning bestemde gebouwen naar voor bewoning bestemde gebouwen of de uitbreiding van bestaande voor bewoning bestemde gebouwen.
80	C3.1 I1-5 Ontsluiting van nieuwbouwprojecten	Mijlpaal	Klimaatadaptatiemaatregelen	Verslag over klimaatadaptatiemaatregelen die voldoen aan de minimumnormen van de desbetreffende convenanten in overeenstemming met de goedgekeurde subsidieaanvragen				Q2	2026	De nationale regering publiceert een verslag. Het verslag zal kwalitatief bewijs bevatten over klimaatadaptatiemaatregelen die voldoen aan de minimumnormen van de desbetreffende convenanten in overeenstemming met de goedgekeurde subsidieaanvragen. De convenanten zullen overeenkomsten zijn tussen provincies, gemeenten en andere belanghebbenden in het proces van residentiële en commerciële bouw waarin de belanghebbenden zich verbinden tot minimumnormen voor klimaatadaptief bouwen op particuliere en openbare grond wat betreft natuurinclusiviteit en bescherming tegen hitte, droogte en pluviale, fluviale en kustoverstromingen.
81	C3.2 I1-1 Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de verordening tot vaststelling van de renovatiesubsidieregeling	Bepaling in de verordening betreffende de inwerkingtreding ervan				Q2	2022	Inwerkingtreding van de verordening tot vaststelling van de renovatiesubsidieregeling. De subsidieregeling verleent subsidies aan eigenaren van publiek vastgoed, zoals gebouwen van plaatselijke besturen of onderwijs- en gezondheidsinstellingen, om de energie-efficiëntie van de gebouwen te verbeteren.
82	C3.2 I1-2 Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed	Streefdoel	Som van de jaarlijkse vermindering van de CO ₂ -uitstoot (in Kton) als gevolg van alle goedgekeurde renovatie- en energie-		CO ₂ -emissiereductie per jaar, in kiloton	0	110	Q1	2025	Goedgekeurde energie-efficiëntie-ingrepen in het kader van de subsidieregeling leiden samen tot een CO ₂ -reductie van 110 kiloton per jaar, zoals vooraf geraamd. De maatregelen hebben tot doel de directe en indirecte broeikasgasemissies gemiddeld met ten minste 30 % te verminderen ten opzichte van de emissies voorafgaand aan de maatregelen.

			efficiëntie- ingrepen die in het kader van de regeling worden gesubsidieerd							
83	C3.2 I2-1 Investerings- subsidie duurzame energie en energiebespa- ring	Streefdoel	Gesubsidieerde ingrepen op het gebied van duurzame energie en energiebespa- ring		Aantal gesubsidieer- de ingrepen	605 320	653 611	Q1	2026	Ten minste 48 291 aanvullende ingrepen in het kader van de “Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing” (bijvoorbeeld zonneboilers, isolatie, warmtepompen) worden gesubsidieerd, zoals moet blijken uit het uitbetalingsbesluit. De ingrepen leveren gemiddeld een vermindering van de vraag naar primaire energie met ten minste 30 % op, zoals moet blijken uit een verslag van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) waarin energiebesparingen worden gesimuleerd op basis van een gevestigde en objectieve methode. De eis om de vraag naar primaire energie gemiddeld met ten minste 30 % te verminderen, heeft specifiek betrekking op het totale aantal ingrepen dat in het kader van de streefdoelen 83 en 128 wordt gesubsidieerd.

D. ONDERDEEL 4: VERSTERKING VAN DE ARBEIDSMARKT, PENSIOENEN EN TOEKOMSTGERICHT ONDERWIJS

Deze component van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan bestaat uit vier hervormingen en zes investeringen en heeft tot doel i) de arbeidsmarkt en het pensioenstelsel voor te bereiden op huidige en toekomstige uitdagingen en ii) leerverliezen als gevolg van de pandemie aan te pakken en digitale innovatie in het onderwijs te bevorderen. De in deze component opgenomen maatregelen zijn erop gericht de verschillen tussen werknemers en zelfstandigen te verkleinen, schijnzelfstandigheid aan te pakken en te investeren in de duurzame inzetbaarheid van de beroepsbevolking door middel van bij- en omscholingsmogelijkheden. Voorts is het de bedoeling dat de tweede pijler van het pensioenstelsel wordt hervormd om deze beter af te stemmen op de veranderende arbeidsmarkt en dat ook de intergenerationele billijkheid, de transparantie en de schokbestendigheid worden verbeterd. Op het gebied van onderwijs zijn maatregelen gepland om leerverliezen als gevolg van de sluiting van scholen tijdens de COVID-19-pandemie aan te pakken. De component omvat ook een investering ter bevordering van digitale innovatie in het onderwijs.

De component heeft tot doel bij te dragen aan de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen aan Nederland, met name om ervoor te zorgen dat de tweede pijler van het pensioenstelsel transparanter, intergenerationeel billijker en schokbestendiger wordt (landspecifieke aanbeveling 1 in 2019 en landspecifieke aanbeveling 1 in 2022), om de prikkels voor zelfstandigen zonder personeel te verminderen en tegelijkertijd adequate sociale bescherming voor zelfstandigen te bevorderen en schijnzelfstandigheid aan te pakken, alsmede om de werkgelegenheids- (en sociale) gevolgen van de COVID-19-crisis te verzachten en om de vaardigheden van met name degenen die zich aan de rand van de arbeidsmarkt bevinden en de inactieven te versterken (landspecifieke aanbeveling 2 in 2019, landspecifieke aanbeveling 2 in 2020 en landspecifieke aanbeveling 3 in 2022).

Verwacht wordt dat geen enkele maatregel in deze component ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, rekening houdend met de beschrijving van de maatregelen en de mitigerende stappen die in overeenstemming met de technische richtsnoeren inzake “geen ernstige afbreuk doen” (2021/C58/01) in het herstel- en veerkrachtplan zijn uiteengezet.

D.1. Beschrijving van de hervormingen en investeringen voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Hervorming C4.1 R1: Verlaging van de zelfstandigenaftrek

Het doel van de hervorming is het verschil in fiscale behandeling tussen werknemers en zelfstandigen te verkleinen. Het maximumbedrag dat zelfstandigen van hun belastingen mogen aftrekken, wordt geleidelijk verlaagd van 6 310 EUR in 2022 tot 3 710 EUR of minder in 2026. Het maximumbedrag van de aftrek zal in 2030 zijn structurele niveau van 1 200 EUR of minder bereiken.

De hervorming moet uiterlijk op 31 maart 2023 zijn voltooid.

Hervorming C4.1 R2: Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen

Het doel van de hervorming is de sociale bescherming van zelfstandigen te vergroten door een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering in te voeren. De hervorming bestaat uit de inwerkingtreding van een wet tot instelling van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Hervorming C4.1 R3: Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel

Het doel van deze hervorming is de tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel

transparanter, eerlijker en schokbestendiger te maken en beter af te stemmen op een veranderende arbeidsmarkt. De hervorming bestaat uit de inwerkingtreding van de wet tot hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel, en het nemen van bindende besluiten over het invaren van het pensioenvermogen van ten minste 66 % van de deelnemers en gepensioneerden in de tweede pensioenpijler naar het nieuwe pensioenstelsel.

Hervorming C4.1 R4: Aanpak van schijnzelfstandigheid

Het doel van de hervorming is het aantal schijnzelfstandigen terug te dringen. Deze investering bestaat in:

- a) een brief aan het parlement met een beschrijving van de geplande maatregelen om het aantal schijnzelfstandigen terug te dringen;
- b) de bekendmaking van een wet die de definitie van een arbeidsrelatie wijzigt; en
- c) de opheffing van het handhavingsmoratorium op de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties.

Investering C4.1 I1: Nederland Leert Door

Het doel van de investering is de arbeidsmarktpositie en inzetbaarheid van personen op de Nederlandse arbeidsmarkt te ondersteunen. Deze investering bestaat uit advies over professionele ontwikkeling voor individuen activiteiten ter ondersteuning van de ontwikkeling van vaardigheden voor individuen, het opzetten van op maat gesneden sectorale trajecten en een evaluatie van de sociaal-economische effecten van de subsidieregelingen.

Investering C4.1 I3: Bij- en omscholingsbudget voor werklozen

Het doel van deze investering is het bevorderen van de herintreding van personen die een tijdelijke werkloosheidsuitkering ontvangen en een zwakke arbeidsmarktpositie hebben. De investering bestaat uit financiële steun voor opleidingsprogramma's voor bij- en omscholing van personen uit de doelgroep.

Investering C4.2 I1: Nationaal Onderwijslab AI

De doelstelling van deze investering is het beschikbaar stellen van op artificiële intelligentie (AI) gebaseerde schaalbare oplossingen voor het leerproces in het basis- en/of voortgezet onderwijs. De investering bestaat uit digitale-innovatieprojecten voor het basis- en/of voortgezet onderwijs.

Investering C4.2 I2: Ondersteuning van nieuwkomers om leerverliezen te voorkomen

Het doel van deze investering is het voorkomen van leerverliezen bij nieuwkomers, als gevolg van de COVID-19-pandemie, zoals leerverliezen als gevolg van schoolsluitingen. Schoolbesturen in het primair en in het voortgezet onderwijs ontvangen financiële middelen voor het ondersteunen van leerlingen in het voortgezet onderwijs met een migratieachtergrond die minder dan twee jaar in Nederland wonen en van leerlingen in het basisonderwijs met een migratieachtergrond die minder dan vier jaar in Nederland wonen.

De uitvoering van de investering moet uiterlijk op 31 december 2023 zijn voltooid.

Investering C4.2 I3: Ondersteuning van leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs

Het doel van deze investering is extra steun te verlenen aan leerlingen in hun laatste jaar van het voortgezet onderwijs om leerverliezen als gevolg van de COVID-19-pandemie, zoals die welke het gevolg zijn van schoolsluitingen, te beperken. De investering bestaat uit de lancering door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van een onlineplatform met leermateriaal om leerlingen te ondersteunen bij hun eindexamen in het voortgezet onderwijs en uit extra middelen voor schoolbesturen in het voortgezet onderwijs, zodat scholen leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs extra kunnen ondersteunen. Schoolbesturen van scholen met achterstandsleerlingen ontvangen extra financiële steun.

De uitvoering van de investering moet uiterlijk op 31 december 2022 zijn voltooid.

Investering C4.2 I4: Laptops en tablets voor online en hybride onderwijs om leerverliezen aan te pakken en te beperken

De investering is bedoeld om scholen te ondersteunen bij het organiseren van hybride en online onderwijs om leerverliezen als gevolg van de COVID-19-pandemie, zoals die welke het gevolg zijn van schoolsluitingen, te bestrijden en te beperken. De investeringen bestaan uit het verstrekken van 75 000 apparaten (laptops en tablets) aan geselecteerde scholen om online en hybride onderwijs voor lerenden in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs te vergemakkelijken.

De uitvoering van de investering moest uiterlijk op 31 december 2021 zijn voltooid.

D.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
84	C4.1 R1-1 Verlaging van de zelfstandigenaftrek	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot verlaging van de belastingaftrek voor zelfstandigen	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2023	Inwerkingtreding van de wet tot verlaging van de jaarlijkse belastingaftrek voor zelfstandigen van 6 310 EUR in 2022 tot 5 660 EUR of minder in 2023, 5 010 EUR of minder in 2024, 4 360 EUR of minder in 2025 en 3 710 EUR of minder in 2026. De wet verkleint het verschil in fiscale behandeling tussen werknemers en zelfstandigen.
85	C4.1 R2-1 Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen	Mijlpaal	Bekendmaking in de Staatscourant van de wet tot instelling van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen	Bekendmaking in de Staatscourant				Q1	2026	Bekendmaking in de Staatscourant van de wet tot instelling van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen. In de wet worden de groep verzekerden, met inbegrip van ten minste zelfstandigen met en zonder personeel, alsook de instanties die de verzekering moeten uitvoeren, vastgesteld en wordt bepaald hoe de verzekering wordt gefinancierd. De wet kan voorzien in een redelijke overgangsperiode voor de toepassing van de verzekering. Uitvoeringsinstructies waarbij de betrokken uitvoerende instanties worden verplicht de invoering van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen voor te bereiden, worden door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgevaardigd en zijn van toepassing vanaf de bekendmaking van de wet.
86	C4.1 R2-2 Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen	Mijlpaal	Brief aan het parlement over de stand van de uitvoering van de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering	Brief aan het parlement				Q2	2026	In een brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan het parlement moet gedetailleerd worden ingegaan op de acties die de gemandateerde uitvoerende instanties hebben ondernomen voor de uitvoering van de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering, en moet worden beschreven wat de volgende stappen zijn om ervoor te zorgen dat de verzekering toegepast wordt overeenkomstig de wet tot instelling van de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
87	C4.1 R3-1 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2023	Inwerkingtreding van de wet tot hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel. Met de wet wordt de systematische herverdeling tussen verschillende leeftijdsgroepen (doorsneesystematiek) afgeschaft, wordt een leeftijdsonafhankelijke pensioenbijdrage ingevoerd waarbij de opbouw van pensioenrechten overeenkomt met de bijdrage en worden de regels voor nieuwe pensioencontracten op basis van kapitaalopbouw vastgesteld. De wet is onmiddellijk van toepassing op pensioencontracten die na de inwerkingtreding van de wet worden gesloten. De wet kan voorzien in een redelijke overgangsperiode voor bestaande pensioencontracten, gedurende welke bestaande pensioencontracten worden gewijzigd en pensioenactiva uit hoofde van bestaande pensioencontracten worden overgedragen aan het nieuwe stelsel. Pensioencontracten met een progressieve premie kunnen van de nieuwe wet worden vrijgesteld.
88	C4.1 R3-2 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Mijlpaal	Plannen voor de overgang naar een nieuw pensioenstelsel afgerond en gepubliceerd	Publicatie van overgangsplannen op websites van pensioenfondsen				Q1	2025	Pensioenfondsen publiceren op hun websites definitieve overgangsplannen voor door hen beheerde pensioencontracten. In deze plannen wordt de overeenkomst tussen de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers (d.w.z. de sociale partners) over de voorwaarden van de nieuwe pensioencontracten en de overgang van pensioenactiva naar het nieuwe pensioenstelsel gespecificeerd.
89	C4.1 R3-3 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Mijlpaal	Uitvoeringsplannen van pensioenfondsen afgerond en gepubliceerd	Indiening van het uitvoeringsplan bij de toezichthouder en publicatie op de websites van pensioenfondsen				Q1	2026	Pensioenfondsen stellen uitvoeringsplannen op voor de in mijlpaal 88 genoemde overgangsplannen. In deze uitvoeringsplannen wordt beschreven hoe de in mijlpaal 88 vermelde nieuwe pensioencontracten zullen worden uitgevoerd en hoe de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zal worden geïmplementeerd. De uitvoeringsplannen worden ingediend bij de toezichthouder van de pensioenfondsen en gepubliceerd op de websites van pensioenfondsen.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
89a	C4.1 R3-3 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Streefdoel	Goedgekeurde besluiten betreffende het invaren van pensioenactiva van deelnemers en gepensioneerden naar het nieuwe pensioenstelsel		Percentage deelnemers en gepensioneerden	0	66 %	Q2	2026	Pensioenfondsen nemen bindende, dat wil zeggen door de toezichthouder goedgekeurde besluiten (“invaarbesluiten”) over het invaren van het pensioenvermogen van ten minste 66 % van de deelnemers en gepensioneerden in de tweede pensioenpijler naar het nieuwe pensioenstelsel. De in deze besluiten vastgelegde invaardatum valt uiterlijk op 1 januari 2027.
90	C4.1 R4-1 Aanpak van schijnzelfstandigheid	Mijlpaal	Aan het parlement gepresenteerd actieplan om het aantal schijnzelfstandigen terug te dringen	Brief aan het parlement met gedetailleerde informatie over het actieplan				Q4	2022	De Nederlandse regering stuurt het parlement een brief waarin de geplande acties om het aantal schijnzelfstandigen terug te dringen in detail worden uiteengezet. De brief bevat een beschrijving van a) de stappen die moeten worden ondernomen om het handhavingsmoratorium op de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties op te heffen, b) de acties om de publiekrechtelijke handhaving van die wet te intensiveren en de capaciteit van de betrokken uitvoerende instanties te vergroten en c) preventieve maatregelen tegen schijnzelfstandigheid.
91	C4.1 R4-2 Aanpak van schijnzelfstandigheid	Mijlpaal	Bekendmaking in de Staatscourant van een wet tot wijziging van de definitie van het begrip arbeidsrelatie	Bekendmaking van de wet in de Staatscourant				Q2	2026	Bekendmaking, in de Staatscourant, van de wet tot wijziging van de definitie van het begrip arbeidsrelatie. De wet treedt uiterlijk op 1 juli 2026 in werking.
92	C4.1 R4-3 Aanpak van schijnzelfstandigheid	Mijlpaal	Handhavingsmoratorium op de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties opgeheven	Brief aan het parlement tot opheffing van het handhavingsmoratorium				Q1	2025	Het handhavingsmoratorium op de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties wordt opgeheven.
93	C4.1 I1-1 Nederland Leert Door	Streefdoel	Loopbaanadvies ter ondersteuning van individuele personen		Aantal personen dat loopbaanadvies krijgt	0	68 705	Q3	2020	68 705 personen krijgen van gekwalificeerde loopbaanadviseurs advies over professionele ontwikkeling om hun loopbaan een nieuwe wending te geven.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
94	C4.1 I1-2 Nederland Leert Door	Streefdoel	Vaardigheidstraining ter ondersteuning van individuele personen		Aantal personen dat vaardigheidstraining krijgt	0	119 000	Q4	2022	119 000 personen nemen deel aan gratis opleidings- en leeractiviteiten ter ondersteuning van de ontwikkeling van vaardigheden.
95	C4.1 I1-3 Nederland Leert Door	Streefdoel	Sectorale maatwerktrajecten ter ondersteuning van de overgang naar werk		Aantal opgezette maatwerktrajecten	0	21	Q2	2023	Er worden 21 sectorale maatwerktrajecten opgezet. Deze trajecten moeten ten minste een van de volgende elementen bevatten: loopbaanadvies (d.w.z. gericht op de huidige baan, de vaardigheden en het loopbaantraject), loopbaanbegeleiding (d.w.z. gericht op loopbaanveranderingen en/of nieuwe vaardigheden en banen), vaardigheidstraining en advies inzake de erkenning van verworven competenties.
96	C4.1 I1-4 Nederland Leert Door	Mijlpaal	Onafhankelijke evaluatie van de sociaal-economische gevolgen van de subsidieregelingen in het kader van "Nederland Leert Door"	Onafhankelijke evaluatie voltooid en rapport gepubliceerd				Q4	2024	Er wordt een onafhankelijke evaluatie uitgevoerd van de sociaal-economische gevolgen van de subsidieregelingen in het kader van "Nederland Leert Door". Het evaluatierapport bevat informatie over de mogelijke manieren om beleidsprocessen die aan het ontwerp en de uitvoering van de regelingen ten grondslag liggen, te verbeteren. In het evaluatierapport wordt bijzondere aandacht besteed aan het effect van de subsidieregelingen op kwetsbare groepen, waaronder groepen personen met een opleidingsniveau van beroepsonderwijs of lager. Het verslag bevat beleidsinformatie over het sociaal-economische effect en het langetermijneffect van de subsidieregelingen. Het evaluatierapport wordt online gepubliceerd.
97a	C4.1 I3-1 Bij- en omscholingsbudget voor werklozen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een begrotingswet	Bepaling in de wet die voorziet in een financieel kader				Q4	2023	Inwerkingtreding van een begrotingswet die voorziet in een financieel kader waarbinnen een structureel budget wordt vrijgemaakt voor bij- en omscholing van WW-gerechtigden met een zwakke arbeidsmarktpositie.
98a	C4.1 I3-2 Bij- en omscholingsbudget voor werklozen	Mijlpaal	Opleidingsprogramma's voor bij- en omscholing van werklozen	Publicatie van jaarverslagen waaruit blijkt dat opleidingsprogramma's zijn toegekend				Q2	2026	Publicatie van jaarverslagen van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen waaruit blijkt dat in het kader van deze maatregel ten minste 8 000 opleidingsprogramma's zijn toegekend.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
101	C4.2 I1-1 Nationaal Onderwijslab AI	Streefdoel	Geselecteerde projecten ter bevordering van digitale educatieve oplossingen		Aantal projecten	0	20	Q2	2024	Ten minste twintig projecten voor digitale innovatie in het basis- en/of voortgezet onderwijs worden geselecteerd door het bestuur van het Nationaal Onderwijslab AI.
102	C4.2 I1-2 Nationaal Onderwijslab AI	Streefdoel	Producten die een Technological Readiness Level hebben bereikt		Aantal producten	0	12	Q4	2025	De geselecteerde projecten resulteren in twee producten die Technological Readiness Level (TRL) 6 hebben bereikt, en tien producten die ten minste TRL 4 hebben bereikt, zoals moet blijken uit technische verslagen.
104	C4.2 I2-1 Ondersteuning van nieuwkomers om leerverliezen te voorkomen	Streefdoel	Steun aan schoolbesturen van scholen in het primair en voortgezet onderwijs om nieuwkomers extra te ondersteunen		Aantal scholen in het primair en voortgezet onderwijs dat financiële middelen ontvangt via schoolbesturen	0	2 198	Q4	2023	De schoolbesturen van ten minste 1 800 scholen in het basisonderwijs en 398 scholen in het voortgezet onderwijs ontvangen financiële middelen om nieuwkomers te ondersteunen teneinde leerverliezen als gevolg van de COVID-19-pandemie te voorkomen.
105	C4.2 I3-1 Ondersteuning van leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs	Mijlpaal	Lancering van een onlineplatform ter ondersteuning van leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs	Lancering van een online platform				Q4	2021	Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap lanceert een onlineplatform om leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs te ondersteunen bij hun eindexamen. Het platform bevat webinars, opdrachten en instructievideo's over examenonderwerpen.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
106	C4.2 I3-2 Ondersteuning van leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs	Streefdoel	Steun aan schoolbesturen om leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs extra te ondersteunen		Aantal schoolbesturen dat financiering ontvangt	0	300	Q4	2022	Ten minste 300 schoolbesturen ontvangen financiële middelen waarmee zij leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs kunnen ondersteunen teneinde leerverlies als gevolg van de COVID-19-pandemie te beperken. Schoolbesturen van scholen met achterstandsleerlingen ontvangen extra financiële steun.
107	C4.2 I4-1 Laptops en tablets voor online en hybride onderwijs om leerverliezen aan te pakken en te beperken	Streefdoel	Aantal ter beschikking gestelde digitale apparaten		Aantal digitale apparaten	0	75 000	Q4	2021	Er worden 75 000 digitale apparaten aan scholen ter beschikking gesteld ter ondersteuning van online en hybride onderwijs voor lerenden in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

E. ONDERDEEL 5: VERBETERING VAN DE OPENBARE GEZONDHEIDSZORG EN DE PANDEMIEPARAATHEID

Deze component van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan is gericht op het versterken van de volksgezondheidssector en de pandemieparaatheid van de Nederlandse gezondheidszorg. Hij omvat vier investeringen om het tekort aan personeel in de gezondheidszorg in tijden van een gezondheids crisis te verminderen en de intensiverecapaciteit te vergroten. Daarnaast zijn de in de component opgenomen maatregelen erop gericht gezondheidszorg op afstand mogelijk te maken door het gebruik van e-diensten en de uitwisseling van gegevens tussen zorginstellingen te versterken.

De component is bedoeld om bij te dragen tot de landspecifieke aanbevelingen aan Nederland, met name het nemen van alle nodige maatregelen om de veerkracht van het gezondheidszorgstelsel te versterken, onder meer door tekorten aan gezondheidswerkers in tijden van een gezondheids crisis aan te pakken en de uitrol van relevante e-gezondheidsinstrumenten te versnellen (landspecifieke aanbeveling 1 in 2020).

Verwacht wordt dat geen enkele maatregel in deze component ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, rekening houdend met de beschrijving van de maatregelen en de mitigerende stappen die in overeenstemming met de technische richtsnoeren inzake “geen ernstige afbreuk doen” (2021/C58/01) in het herstel- en veerkrachtplan zijn uiteengezet.

E.1. Beschrijving van de hervormingen en investeringen voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Investering C5.1 I1: Tijdelijke extra personele capaciteit voor de zorg in crisistijd

Het doel van deze investering is te zorgen voor personele capaciteit voor de zorg in tijden van crisis. De investering bestaat uit het verstrekken van onderwijs en opleiding op de werkplek en het creëren van een nationale gezondheidszorgreserve van voormalige gezondheidswerkers.

Investering C5.1 I2: Uitbreiding van intensive care

Het doel van deze investering is het vergroten van de capaciteit van ziekenhuizen om met name patiënten met COVID-19 te verzorgen. De investering is bedoeld om zowel de personele middelen als de infrastructuur binnen ziekenhuizen te verbeteren zodat zij tijdens en na de COVID-19-crisis voor COVID-19-patiënten kunnen zorgen. Ziekenhuizen kunnen de faciliteiten (meestal verbouwingen van ziekenhuizen met het oog op de uitbreiding van intensivereafdelingen) die de capaciteit van de intensivereafdelingen tijdens de COVID-19-pandemie hebben vergroot, na afloop van de subsidieregeling behouden of verwijderen. Ziekenhuizen kunnen het opgeleide personeel regelmatig inzetten of permanent aanwerven om het tekort aan arbeidskrachten in deze sector te helpen verminderen.

Met de investering wordt financiële steun verleend voor:

- a) 51 ziekenhuizen om de faciliteiten aan te passen teneinde het aantal vaste en flexibele intensiverebedden te verhogen; en
- b) 67 ziekenhuizen om hun personeel op te leiden en bij te scholen teneinde de capaciteit van intensivere- en klinische afdelingen te vergroten.

De uitvoering van de investering moet uiterlijk op 31 december 2023 zijn voltooid.

Investering C5.1 I3: SET COVID-19

Het doel van deze investering (Stimulering E-health Thuis, SET) is de ondersteuning van de zorg voor mensen die thuis wonen, in het bijzonder ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid.

De extra zorg en steun die voor deze twee categorieën kwetsbare personen nodig is, wordt tijdens de COVID-19-pandemie verstrekt via e-gezondheidsoplossingen.

Met de investering wordt financiële steun verleend in de vorm van subsidies voor het gebruik van verschillende e-gezondheidstoepassingen (onlinegezondheidszorg via videoverbinding, diagnose via een applicatie en geneesmiddelenverstrekkers) door zorgverleners in de algemene medische zorg, wijkverplegers, aanbieders van geestelijke gezondheidszorg en maatschappelijk werkers.

De uitvoering van de investering moet uiterlijk op 31 december 2022 zijn voltooid.

Investering C5.1 I4: Infrastructuur voor gezondheidsonderzoek (Health RI)

Het doel van deze investering is innovatie in de life sciences (biowetenschappen) en de gezondheidszorg te stimuleren door data van het Health RI-consortium te standaardiseren en met elkaar te verbinden. De investering heeft tot doel een geïntegreerde nationale gezondheidsdata-infrastructuur te ontwikkelen, sociale en organisatorische belemmeringen weg te nemen door middel van afspraken tussen publieke en private belanghebbenden, en een centraal punt voor data-uitgifte te creëren.

Met de investering wordt financiële steun verleend voor:

- a) de ontwikkeling en operationalisering van een ondersteuningssysteem voor onderzoekers, bestaande uit een servicedesk op regionaal niveau en een centrale servicedesk op nationaal niveau;
- b) de vaststelling van een routekaart voor secundair gebruik van gezondheidsdata waarin wordt gespecificeerd welke stappen universitaire medische centra moeten ondernemen om ervoor te zorgen dat hun gezondheidsdata kunnen worden gevonden, geraadpleegd, uitgewisseld en hergebruikt; en
- c) de operationalisering van een eerste versie van het dataportaal voor opzoeking van en toegang tot gezondheidsdata.

De uitvoering van de investering moet uiterlijk op 31 december 2023 zijn voltooid.

E.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatie termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
108a	C5.1 I1-1 Tijdelijke extra personele capaciteit voor de zorg in crisistijd	Mijlpaal	Subsidieregeling en voor opleiding in de gezondheidszorg	Inwerkingtreding van subsidieregelingen voor opleiding in de gezondheidszorg				Q4	2024	Inwerkingtreding van subsidieregelingen voor opleiding in de gezondheidszorg.
109a	C5.1 I1-2 Tijdelijke extra personele capaciteit voor de zorg in crisistijd	Streefdoel	Aantal deelnemers aan het programma voor beroepsonderwijs en opleiding op de werkplek		Aantal personen	0	8 325	Q4	2025	Ten minste 8 325 personen hebben deelgenomen aan programma's voor beroepsonderwijs- en opleiding op de werkplek op het gebied van de gezondheidszorg.
110	C5.1 I1-3 Tijdelijke extra personele capaciteit voor de zorg in crisistijd	Streefdoel	Nationale zorgreserve opgezet		Aantal oud-zorgprofessionals in de reserve	0	2 500	Q4	2024	Door middel van communicatiecampagnes en opleiding en het matchen van voormalige gezondheidswerkers met gezondheidszorgorganisaties wordt een reserve van ten minste 2 500 voormalige gezondheidswerkers aangelegd.
111	C5.1 I2-1 Uitbreiding van intensive care	Streefdoel	Aantal ziekenhuizen dat faciliteiten voor bestaande vaste bedden en flexibele bedden heeft aangepast		Aantal ziekenhuizen	0	51	Q4	2023	Ten minste 51 ziekenhuizen passen hun faciliteiten aan om het aantal vaste en flexibele intensiverebedden te verhogen.
112	C5.1 I2-2 Uitbreiding van intensive care	Streefdoel	Opleiding van ziekenhuispersoneel		Aantal ziekenhuizen	0	67	Q4	2023	Ten minste 67 ziekenhuizen leiden hun personeelsleden op en scholen hen bij teneinde de capaciteit van intensivere- en klinische afdelingen te vergroten.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
113	C5.1 I3-1 SET COVID-19	Streefdoel	Aantal toegekende subsidies		Aantal	0	1 000	Q4	2022	Er worden ten minste 1 000 subsidies toegekend aan zorgverleners voor het gebruik van verschillende e-gezondheidsapps (zoals online gezondheidszorg via videoverbinding, diagnose via een app en medicijndispensers) in de algemene medische zorg, wijkverpleging, buurtzorg, geestelijke gezondheidszorg en sociale bijstand.
114	C5.1 I4-1 Infrastructuur voor gezondheidsonderzoek (Health RI)	Mijlpaal	Ondersteuningssysteem voor onderzoekers operationeel – servicedesks	Regionale en nationale servicedesks zijn operationeel				Q4	2022	Er wordt een ondersteuningssysteem voor onderzoekers ontwikkeld dat bestaat uit een servicedesk op regionaal niveau en een centrale servicedesk op nationaal niveau.
115	C5.1 I4-2 Infrastructuur voor gezondheidsonderzoek (Health RI)	Mijlpaal	Routekaart voor FAIR-data (ervoor zorgen dat data vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar zijn) vastgesteld	Routekaart voor het creëren van FAIR-data vastgesteld				Q4	2023	Een routekaart voor secundair gebruik van vindbare, toegankelijke, interoperabele en herbruikbare (FAIR) gezondheidsdata wordt ontwikkeld door het Health-RI-consortium en aangenomen door universitaire medische centra (UMC's). In de routekaart wordt aangegeven welke stappen UMC's moeten ondernemen om ervoor te zorgen dat hun gezondheidsdata kunnen worden gevonden, geraadpleegd, uitgewisseld en hergebruikt.
116	C5.1 I4-3 Infrastructuur voor gezondheidsonderzoek (Health RI)	Mijlpaal	Operationeel gegevensportaal	Dataportaal voor opzoeking van en toegang tot onderzoeksdata is operationeel				Q4	2023	De eerste versie van het dataportaal voor opzoeking van en toegang tot gezondheidsdata is operationeel, wat betekent dat universitaire medische centra (UMC's) op de nationale datainfrastructuur zijn aangesloten.

F. ONDERDEEL 6: AANPAK VAN AGRESSIEVE FISCALE PLANNING EN WITWASSEN

Het doel van deze component van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan is agressieve fiscale planning en witwassen in Nederland doeltreffender aan te pakken. De component bestaat uit vijf hervormingen om agressieve fiscale planning aan te pakken en één hervorming om witwassen aan te pakken.

De component draagt bij tot de aanpak van belastingontwijking door i) het opleggen van een voorwaardelijke bronbelasting op dividendbetalingen aan begunstigden in laagbelastende jurisdicties en in situaties die op grond van de Nederlandse antimisbruikregelgeving fiscaal misbruik vormen, ii) het invoeren van een wet die mismatches bij de toepassing van het zakelijkheidsbeginsel tegengaat, iii) het voorkomen van een belastingvrijstelling door specifieke renteaftrekbepanking, iv) het beperken van liquidatie- en stakingsverliesregelingen en v) het beperken van verliesverrekening. Nederland is ook voornemens de ontwikkelingen op het gebied van de bestrijding van belastingontwijking te monitoren.

De uitdagingen op het gebied van witwassen worden aangepakt met een strategie die gericht is op i) de uitbreiding van de personeelscapaciteit van de Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) met twintig voltijdsequivalenten en ii) de invoering van een limiet voor contante betalingen. Op deze manier wordt met de component beoogd de barrières voor criminelen om geld wit te wassen te verhogen en de onderzoeks- en vervolgingscapaciteit te versterken.

De component draagt bij tot de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen inzake agressieve fiscale planning (landspecifieke aanbeveling 1 in 2019 en 4 in 2020) en inzake witwassen (landspecifieke aanbeveling 4 in 2020).

Verwacht wordt dat geen enkele maatregel in deze component ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, rekening houdend met de beschrijving van de maatregelen en de mitigerende stappen die in overeenstemming met de technische richtsnoeren inzake “geen ernstige afbreuk doen” (2021/C58/01) in het herstel- en veerkrachtplan zijn uiteengezet.

E.1. Beschrijving van de hervormingen en investeringen voor niet-terughetaalbare financiële steun

Hervorming C6.1 R1: Nederlands fiscaal beleid

Het doel van de hervorming is de mogelijkheden voor agressieve fiscale planning alsook de geldstromen vanuit Nederland naar laagbelastende jurisdicties te beperken. De hervorming bestaat uit de invoering van een bronbelasting op dividendbetalingen aan begunstigden in laagbelastende jurisdicties en in situaties die op grond van de Nederlandse antimisbruikregelgeving fiscaal misbruik vormen.

Hervorming C6.1 R2: Aanpak van mismatches bij de toepassing van het zakelijkheidsbeginsel

Het doel van deze hervorming is mismatches aan te pakken die het gevolg zijn van een andere toepassing of interpretatie van het zakelijkheidsbeginsel in de vennootschapsbelasting. Met name in internationale situaties kunnen dergelijke mismatches ertoe leiden dat een deel van de winst van een multinationale onderneming niet in een winstbelasting wordt opgenomen. Het doel van de hervorming is verrekenprijzen of waarderingsverschillen te neutraliseren om situaties van dubbele niet-heffing te voorkomen en het Nederlandse belastingstelsel internationaal transparanter te maken.

De hervorming bestaat uit de inwerkingtreding van een wet die mismatches bij de toepassing van het

zakelijkheidsbeginsel aanpakt.

De uitvoering van de hervorming moest uiterlijk op 31 maart 2022 zijn voltooid.

Hervorming C6.1 R3: Wijziging van de specifieke renteaftrekbeperking ter voorkoming van de vrijstelling van de betaling van belastingen op negatieve rente en positieve valutaresultaten

Het doel van de hervorming is te voorkomen dat de renteaftrekbeperking ter bestrijding van misbruik uit de wet op de vennootschapsbelasting (artikel 10a) tot onterechte belastingvrijstellingen leidt.

De hervorming bestaat uit de inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting om de toepassing van de specifieke renteaftrekbeperking te voorkomen wanneer deze leidt tot een vrijstelling van de betaling van belastingen op negatieve rente en positieve valutaresultaten.

De uitvoering van de hervorming moest uiterlijk op 31 maart 2021 zijn voltooid.

Hervorming C6.1 R4: Beperking van de aftrek van liquidatie- en stakingsverliezen

Het doel van de hervorming is de aftrekbaarheid van definitieve verliezen van een entiteit (liquidatieverliezen) en definitieve verliezen van een vaste inrichting (stakingsverliezen) in de vennootschapsbelasting te beperken.

Met deze hervorming wordt de wet op de vennootschapsbelasting gewijzigd om de aftrekbaarheid van liquidatie- en stakingsverliezen te beperken door de invoering van drie noodzakelijke voorwaarden om deze verliezen fiscaal aftrekbaar te maken:

- a) temporele voorwaarde: liquidatie- of stakingsverliezen zijn slechts aftrekbaar indien de liquidatie of staking is voltooid binnen drie jaar na het kalenderjaar waarin de bedrijfsactiviteiten zijn gestaakt of het kalenderjaar waarin het besluit daarover is genomen;
- b) territoriale voorwaarde: liquidatie- of stakingsverliezen worden alleen voor belastingaftrek in aanmerking genomen indien de ontbonden entiteit of vaste inrichting was gevestigd in Nederland, de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte of een derde land waarmee de Europese Unie een in aanmerking komende associatieovereenkomst heeft; en
- c) kwantitatieve voorwaarde: liquidatieverliezen zijn slechts aftrekbaar indien er sprake is van een beslissende invloed (zeggenschapsbelang), wat betekent dat de belastingplichtige de macht heeft om de activiteiten van de geliquideerde entiteit te bepalen.

De territoriale voorwaarde en de kwantitatieve voorwaarde zijn slechts van toepassing op verliezen van meer dan 5 000 000 EUR. De uitvoering van de hervorming moest uiterlijk op 31 maart 2021 zijn voltooid.

Hervorming C6.1 H5: Beperking van de verliesverrekening

Het doel van de hervorming is het beperken van de mogelijkheid om winsten te verrekenen met verliezen uit andere jaren. De hervorming heeft tot doel te voorkomen dat ondernemingen met winstgevendende activiteiten in Nederland de betaling van vennootschapsbelasting omzeilen.

Deze hervorming houdt een wijziging in van de wet op de vennootschapsbelasting die de aftrek van verliezen in de vennootschapsbelasting beperkt. Verliesverrekening is slechts mogelijk tot 50 % van de belastbare winst boven 1 000 000 EUR in combinatie met een onbeperkte termijn voor voorwaartse verliesverrekening (voorheen maximaal zes jaar). Indien de belastbare winst lager is dan of gelijk is aan 1 000 000 EUR, zijn de verliezen volledig aftrekbaar.

De uitvoering van de hervorming moest uiterlijk op 31 maart 2022 zijn

voltooid. Hervorming C6.2 H6: Antiwitwasbeleid

Het doel van de hervorming is het Nederlandse kader voor de bestrijding van witwaspraktijken te versterken en misbruik van het Nederlandse financiële stelsel door criminelen te bestrijden. De hervorming bestaat uit een uitbreiding van het personeelsbestand van de Financial Intelligence Unit (FIU); en de inwerkingtreding van een wet die een limiet voor contante betalingen voor goederen invoert.

E.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatiev e termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
117	C6.1 R1-1 Nederlands fiscaal beleid	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot instelling van een bronbelasting	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2024	Inwerkingtreding op 1 januari 2024 van een wet op de bronbelasting op dividendbetalingen aan begunstigden in laagbelastende jurisdicties en in situaties die op grond van de Nederlandse antimisbruikregelgeving fiscaal misbruik vormen.
118	C6.1 R1-2 Nederlands fiscaal beleid	Mijlpaal	Aan het parlement toegezonden brief over het monitoren van de gevolgen van de wijzigingen van het fiscaal beleid	Monitoringbrief van het kabinet aan het parlement				Q4	2025	Een brief waarin de effecten van het beleid ter bestrijding van belastingontwijking worden geëvalueerd, wordt door het kabinet aan het parlement toegezonden en online openbaar gemaakt. De brief omvat de vroegtijdige monitoring van geldstromen (dividenden, rente en royalty's) vanuit en naar Nederland op basis van door De Nederlandsche Bank gerapporteerde onafhankelijke gegevens.
119	C6.1 R2-1 Aanpak van mismatches bij de toepassing van het zakelijkheidsbeginsel	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet die mismatches bij de toepassing van het zakelijkheidsbeginsel aanpakt	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2022	Inwerkingtreding van de wet die mismatches bij de toepassing van het zakelijkheidsbeginsel aanpakt. De wet maakt een einde aan mismatches die verband houden met een verschil in verrekenprijzen of in de waardering van verworven activa en tot dubbele niet-heffing leiden.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatiev e termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
120	C6.1 R3-1 Wijziging van de specifieke renteaftrekbeperking ter voorkoming van de vrijstelling van de betaling van belastingen op negatieve rente en positieve valutaresultaten	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting om een einde te maken aan de vrijstelling van de betaling van belastingen op negatieve rente en positieve valutaresultaten	Bepaling in de wet tot wijziging van de wet op de vennootschapsbelasting die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2021	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting (artikel 10a) die de specifieke renteaftrekbeperking in de wet op de vennootschapsbelasting zodanig wijzigen dat de toepassing van deze antimisbruikregel niet mag leiden tot een onterechte vrijstelling van de betaling van belastingen op negatieve rente en positieve valutaresultaten.
121	C6.1 R4-1 Beperking van belastingaftrek op grond van liquidatie- en stakingsverliezen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting die de belastingvrijstelling op grond van liquidatie- en stakingsverliezen beperken	Bepaling in de wet tot wijziging van de wet op de vennootschapsbelasting die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2021	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting die de aftrekbaarheid van liquidatie- en stakingsverliezen beperken. Met de wijzigingen worden drie noodzakelijke voorwaarden voor de fiscale aftrekbaarheid van liquidatie- en stakingsverliezen ingevoerd: a) temporele voorwaarde: liquidatie- en stakingsverliezen zijn slechts aftrekbaar indien de liquidatie of staking is voltooid binnen drie jaar na het kalenderjaar waarin de bedrijfsactiviteiten

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
										<p>zijn gestaakt of het kalenderjaar waarin het besluit daarover is genomen;</p> <p>b) territoriale voorwaarde: liquidatie- en stakingsverliezen zijn slechts fiscaal aftrekbaar indien de entiteit of vaste inrichting was gevestigd in Nederland, de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte of een derde land waarmee de Europese Unie een in aanmerking komende associatieovereenkomst heeft;</p> <p>c) kwantitatieve voorwaarde: liquidatieverliezen zijn slechts fiscaal aftrekbaar indien er sprake is van een beslissende invloed (zegenschapsbelang), wat betekent dat de belastingplichtige de macht heeft om de activiteiten van de geliquideerde entiteit te bepalen.</p> <p>De territoriale voorwaarde en de kwantitatieve voorwaarde zijn slechts van</p>

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
										toepassing als de verliezen meer dan 5 000 000 EUR bedragen.
122	C6.1 R5-1 Beperking van de verliesverrekening	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting die de verliesverrekening beperken	Bepaling in de wet tot wijziging van de wet op de vennootschapsbelasting die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2022	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting die de verliesverrekening in de vennootschapsbelasting als volgt beperken: Verliesverrekening is slechts mogelijk tot 50 % van de belastbare winst boven 1 000 000 EUR in combinatie met een onbeperkte termijn voor voorwaartse verliesverrekening (voorheen maximaal zes jaar). Indien de belastbare winst lager is dan of gelijk is aan 1 000 000 EUR, zijn de verliezen volledig aftrekbaar.
123	C6.2 R6-1 Antiwitwasbeleid	Streefdoel	Verhoging van het aantal voltijdsequivalenten van de Financial Intelligence Unit		Aantal	82	102	Q4	2024	Het personeel van de Financial Intelligence Unit (FIU) wordt ten opzichte van januari 2022 met 20 voltijdsequivalenten uitgebreid; hun belangrijkste taken zijn het opsporen van witwassen, het bestrijden van fraude en het traceren van de financiering van misdaad.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
124	C6.2 R6-2 Antiwitwasbeleid	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet die een limiet voor contante betalingen voor goederen invoert	Bepaling in de wet die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q1	2025	Inwerkingtreding van een wet die een limiet voor contante betalingen voor goederen invoert.

G. AUDIT EN CONTROLE

G.1. Beschrijving van de hervormingen en investeringen voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Om de financiële belangen van de Unie doeltreffend te beschermen, moet een centraal register voor de registratie en opslag van alle relevante gegevens in verband met de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan – dat ten minste het bereiken van mijlpalen en streefdoelen alsook gegevens over eindontvangers, contractanten, subcontractanten en uiteindelijke begunstigden omvat – ingevoerd en operationeel zijn voordat het eerste betalingsverzoek wordt ingediend. Nederland dient vóór het eerste betalingsverzoek een specifiek auditverslag in waarin het bestaan van de functies van het register wordt bevestigd.

Voorts worden de relevante wettelijke mandaten van en opdrachten aan de autoriteiten die betrokken zijn bij de coördinatie, monitoring, controle en audit van de uitvoering van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan vastgesteld overeenkomstig de nationale wetgeving voordat het eerste betalingsverzoek wordt ingediend.

G.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheden	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
125	C7-1 Audit en controle, uitvoering en complementariteit	Mijlpaal	Register voor audit en controle: informatie voor het monitoren van de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit	Auditverslag dat functionaliteiten van het repository-systeem bevestigt				Q1	2023	Er wordt een centraal register voor het monitoren van de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit opgezet en operationeel gemaakt. Het systeem omvat minimaal de volgende functionaliteiten: (a) een verzameling van gegevens en monitoring van de verwezenlijking van mijlpalen en streefdoelen; (b) het verzamelen en opslaan van, en het zorgen voor toegang tot, de gegevens die vereist zijn op grond van artikel 22, lid 2, punt d), i) tot en met iii), van Verordening (EU) 2021/241 (RRF-verordening).
126	C7-2 Audit en controle, uitvoering en complementariteit	Mijlpaal	Inwerkingtreding van het ministerieel besluit tot wijziging van het statuut van de Auditdienst Rijk	Bepaling in het ministerieel besluit betreffende de inwerkingtreding ervan				Q4	2022	Het ministerieel besluit tot wijziging van het statuut van de Auditdienst Rijk omvat het mandaat voor het opzetten en uitvoeren van systeemaudits en gegevensgerichte controles met betrekking tot het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan. Het ministerie van Financiën geeft de Nederlandse Auditdienst Rijk de relevante opdracht voor het opzetten en uitvoeren van systeemaudits en gegevensgerichte controles met betrekking tot het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan.
127	C7-3 Audit en controle, uitvoering en complementariteit	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een ministerieel besluit tot wijziging van het organisatiebesluit tot vaststelling van	Bepaling in het ministerieel besluit betreffende de inwerkingtreding				Q4	2022	De programmadirectie Herstel- en veerkrachtplan van het ministerie van Financiën wordt via de inwerkingtreding van een ministerieel besluit tot wijziging van het Organisationsbesluit Ministerie van Financiën officieel gemandateerd als coördinerend orgaan voor de uitvoering van het Nederlandse herstel- en veerkrachtplan.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/ streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenh eid	Uitgangs waarde	Doel	Q	Jaar	
			het mandaat van de programmadirectie Herstel- en veerkrachtplan							

H. REPowerEU

De REPowerEU-component draagt bij tot het aanpakken van de uitdaging om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. Deze component heeft als doel de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren, investeringen in het elektriciteitsnet te faciliteren, de congestie op het net te helpen aanpakken en de juridische procedures voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie te versnellen. Al deze doelen beogen bij te dragen tot de bredere doelstelling om het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix van Nederland te vergroten. De maatregelen in deze component hebben een grensoverschrijdende of meerlandendimensie, aangezien zij bijdragen tot het veiligstellen van de energievoorziening in de Unie als geheel.

De REPowerEU-component draagt bij tot de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen om het investeringsgerelateerd economisch beleid te richten op hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en strategieën voor broeikasgasemissiereductie (landspecifieke aanbeveling 3 in 2019), om investeringen te richten op de groene en de digitale transitie (landspecifieke aanbeveling 3 in 2020) en om de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen door de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen, met name door aanvullende investeringen in netwerkinfrastructuur te stimuleren en vergunningsprocedures verder te stroomlijnen en de energie-efficiëntie te verbeteren, met name in gebouwen (landspecifieke aanbeveling 4 in 2022).

Verwacht wordt dat geen enkele maatregel in deze component ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, rekening houdend met de beschrijving van de maatregelen en de mitigerende stappen die in overeenstemming met de technische richtsnoeren inzake “geen ernstige afbreuk doen” (2021/C58/01) in het herstel- en veerkrachtplan zijn uiteengezet.

H.1. Beschrijving van de hervormingen en investeringen voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Investering C8 I1 (opgeschaalde maatregel): Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing

Het doel van deze investering is het opschalen van maatregel C3.2 I2 “Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing” in component 3 (Verbetering woningmarkt en verduurzamen gebouwde omgeving). De investering bestaat uit het verstrekken van subsidies aan huishoudens voor energiebesparende interventies.

Hervorming C8 H1: Energiehervormingspakket

Deze hervorming heeft tot doel verschillende problemen op de Nederlandse energiemarkt aan te pakken. De hervorming bestaat uit maatregelen om de congestie op het Nederlandse elektriciteitsnet te verminderen.

H.2. Mijlpalen, streefdoelen, indicatoren en tijdschema voor de monitoring en uitvoering voor niet-terugbetaalbare financiële steun

Volgnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
128	C8-I1 Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing	Streefdoel	Gesubsidieerde ingrepen op het gebied van duurzame energie en energiebesparing		Aantal gesubsidieerde ingrepen	0	605 320	Q4	2025	Ten minste 605 320 ingrepen in het kader van de “Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing” (bijvoorbeeld zonneboilers, isolatie en warmtepompen) worden gesubsidieerd, zoals moet blijken uit het uitbetalingsbesluit. De ingrepen moeten gemiddeld een vermindering van de vraag naar primaire energie met ten minste 30 % opleveren, zoals moet blijken uit een verslag van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) waarin energiebesparingen worden gesimuleerd op basis van een gevestigde en objectieve methode. De eis om de vraag naar primaire energie gemiddeld met ten minste 30 % te verminderen, heeft betrekking op het totale aantal ingrepen dat in het kader van dit streefdoel wordt gesubsidieerd.
131	C8-R1 Energiehervormingspakket	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de Netcode Elektriciteit	Bepaling in het besluit van de Autoriteit Consument en Markt inzake de inwerkingtreding ervan				Q4	2022	Inwerkingtreding van een besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de Netcode Elektriciteit. Het besluit biedt netbeheerders aanvullende instrumenten voor flexibel netgebruik bij overbelasting van het net. Daarnaast stimuleert het vraagreductie en herverdeling van netcapaciteit aan netgebruikers.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
132	C8-R1 Energiehervormingspakket	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een ministeriële regeling tot vaststelling van het prioriteringskader voor investeringen in het elektriciteitsnet	Bepaling in de ministeriële regeling die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q2	2023	Inwerkingtreding van een ministeriële regeling tot vaststelling van het prioriteringskader voor investeringen in het elektriciteitsnet door transmissie- en distributiesysteembeheerders. Het kader zorgt voor de prioritering van investeringen die deel uitmaken van de nationale en provinciale Meerjarenprogramma's Energie en Klimaat, MIEK).
133	C8-R1 Energiehervormingspakket	Streefdoel	Vaststelling van de twaalf provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat 2.0		Aantal vastgestelde programma's	0	12	Q2	2025	In totaal worden twaalf provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) 2.0 (één voor elke provincie) vastgesteld. Deze programma's omvatten energie-infrastructuurprojecten van netbeheerders met het oog op de uitbreiding van het elektriciteitsnet.

Volnummer	Maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam	Kwalitatieve indicatoren (voor mijlpalen)	Kwantitatieve indicatoren (voor streefdoelen)			Indicatieve termijn voor voltooiing		Beschrijving en duidelijke definitie van elke mijlpaal / elk streefdoel
					Meeteenheid	Uitgangswaarde	Doel	Q	Jaar	
134	C8-R1 Energiehervormingspakket	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot wijziging van het Omgevingsbesluit	Bepaling in de wet tot wijziging van het Omgevingsbesluit die voorziet in de inwerkingtreding ervan				Q2	2026	Inwerkingtreding van een regeringsbesluit tot wijziging van het Omgevingsbesluit. Bij dat wijzigingsbesluit worden de volgende wijzigingen aangebracht in de vergunningsprocedures voor elektriciteitsnetprojecten van ten minste 21 kilovolt: a) tegen omgevingsvergunningen wordt beroep ingesteld bij de Raad van State; b) de Raad van State beslist over het beroep binnen zes maanden na ontvangst van het beroep; c) na het verstrijken van de beroepstermijn kunnen geen gronden voor beroep worden aangevoerd of toegevoegd.

2. Geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan

De totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan van Nederland worden geraamd op 5 443 185 601 EUR.

De totale kosten van het REPowerEU-hoofdstuk worden geraamd op 1 417 054 120 EUR.

AFDELING 2: FINANCIËLE STEUN

1. Financiële bijdrage

De in artikel 2, lid 2, bedoelde tranches worden als volgt georganiseerd:

1.1. Eerste tranche (niet-terugbetaalbare steun):

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
3	C1.1 R2-1 Invoering en aanscherping van de CO2-heffing voor de industrie	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot invoering van de CO2-heffing voor de industrie
4	C1.1 R2-2 Invoering en aanscherping van de CO2-heffing voor de industrie	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot aanscherping van de CO2-heffing voor de industrie
5	C1.1 R3-1 Verhoging van de vliegbelasting	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot verhoging van de vliegbelasting voor passagiers die vertrekken vanaf een luchthaven in Nederland
35	C2.1 I1-1 Quantum Delta NL	Mijlpaal	Quantum Delta NL opgezet
46	C2.2 I1-1 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Mijlpaal	ERTMS-planstudie Kijfhoek-Belgische grens voltooid
58	C2.3 R1-1 Informatiemanagement Overheid (Wet Open Overheid)	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de Wet Open Overheid
59	C2.3 R1-2 Informatiemanagement Overheid (Wet Open Overheid)	Mijlpaal	Publicatie van bijgewerkte actieplannen ter verbetering van het informatiemanagement
67	C3.1 R1-1 Verhoging van de leegwaarderatio	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wetgeving tot verhoging van de leegwaarderatio
69	C3.1 R3-1 Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Overeenkomsten tussen de Rijksoverheid en de provincies over de realisatie van 900 000 nieuwe woningen
73	C3.1 R4-1 Verhoging van de inkomensafhankelijkheid van huur	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wetgeving tot verhoging van de maximale jaarlijkse huurverhoging voor huurders met een middelhoog tot hoog inkomen die in een sociale woning wonen

Volnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
74	C3.1 R5-1 Versnelling van het woningbouwproces en de woningbouwprocedures	Mijlpaal	Brief aan het parlement over knelpunten in het planningsproces met mogelijke oplossingen gepubliceerd
81	C3.2 I1-1 Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de verordening tot vaststelling van de renovatiesubsidieregeling
84	C4.1 R1-1 Verlaging van de zelfstandigenaftrek	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot verlaging van de belastingaftrek voor zelfstandigen
87	C4.1 R3-1 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel
90	C4.1 R4-1 Aanpak van schijnzelfstandigheid	Mijlpaal	Aan het parlement gepresenteerd actieplan om het aantal schijnzelfstandigen terug te dringen
93	C4.1 I1-1 Nederland Leert Door	Streefdoel	Loopbaanadvies ter ondersteuning van individuele personen
94	C4.1 I1-2 Nederland Leert Door	Streefdoel	Vaardigheidstraining ter ondersteuning van individuele personen
105	C4.2 I3-1 Ondersteuning van leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs	Mijlpaal	Lancering van een onlineplatform ter ondersteuning van leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs
106	C4.2 I3-2 Ondersteuning van leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs	Streefdoel	Steun aan schoolbesturen om leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs extra te ondersteunen
107	C4.2 I4-1 Laptops en tablets voor online en hybride onderwijs om leerverliezen aan te pakken en te beperken	Streefdoel	Aantal ter beschikking gestelde digitale apparaten
113	C5.1 I3-1 SET COVID-19	Streefdoel	Aantal toegekende subsidies
114	C5.1 I4-1 Infrastructuur voor gezondheidsonderzoek (Health RI)	Mijlpaal	Ondersteuningssysteem voor onderzoekers operationeel – servicedesks
119	C6.1 R2-1 Aanpak van mismatches bij de toepassing van het zakelijkheidsbeginsel	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet die mismatches bij de toepassing van het zakelijkheidsbeginsel aanpakt
120	C6.1 R3-1 Wijziging van de specifieke renteaftrekbepanking ter voorkoming van de vrijstelling van de betaling van belastingen op negatieve rente en positieve valutaresultaten	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting om een einde te maken aan de vrijstelling van de betaling van belastingen op negatieve rente en positieve valutaresultaten

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
121	C6.1 R4-1 Beperking van belastingaftrek op grond van liquidatie- en stakingsverliezen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting die de belastingvrijstelling op grond van liquidatie- en stakingsverliezen beperken
122	C6.1 R5-1 Beperking van de verliesverrekening	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wijzigingen van de wet op de vennootschapsbelasting die de verliesverrekening beperken
125	C7-1 Audit en controle, uitvoering en complementariteit	Mijlpaal	Register voor audit en controle: informatie voor het monitoren van de uitvoering van de herstellen veerkrachtfaciliteit
126	C7-2 Audit en controle, uitvoering en complementariteit	Mijlpaal	Inwerkingtreding van het ministerieel besluit tot wijziging van het statuut van de Auditdienst Rijk
127	C7-3 Audit en controle, uitvoering en complementariteit	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een ministerieel besluit tot wijziging van het organisatiebesluit tot vaststelling van het mandaat van de programmadirectie Herstel- en veerkrachtplan
131	C8-R1 Energiehervormingspakket	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de Netcode Elektriciteit
		Bedrag van de tranche	1 332 776 071 EUR

1.2. Tweede tranche (niet-terugbetaalbare steun):

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
1	C1.1 R1-1 Hervorming energiebelasting	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot aanpassing van de tarieven van de energiebelasting
6	C1.1 R4-1 Hervorming autobelastingen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot uitfasering van de vrijstelling in de aanschafbelasting ("Belasting van Personenauto's en Motorrijwielen", BPM) voor bestelauto's

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
21	C1.1 I2-1 Groenvermogen waterstof	Mijlpaal	Publicatie van de agenda voor menselijk kapitaal om het aanbod van vaardigheden op het gebied van groene waterstof te vergroten
34	C1.2 I2-1 Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	Streefdoel	Aantal beëindigde varkenshouderijlocaties
47	C2.2 I1-2 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Mijlpaal	ERTMS-planstudie voor het baanvak Noord-Nederland voltooid
55	C2.2 I3-1 Intelligente wegkantstations (IWKS)	Streefdoel	Aantal geïnstalleerde intelligente wegkantstations
65	C2.3 I2-1 Digitalisering van de strafrechtketen	Mijlpaal	Digitaal portaal voor formele communicatie in strafprocedures operationeel
66	C2.3 I2-2 Digitalisering van de strafrechtketen	Mijlpaal	Digitale verwerking van gevallen van veelvoorkomende criminaliteit operationeel
68	C3.1 R2-1 Uitfasering van de belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning	Mijlpaal	Inwerkingtreding van wetgeving tot uitfasering, in twee stappen, van de belastingvrijstelling voor schenkingen ter financiering van de aankoop van een woning
70	C3.1 R3-2 Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Overeenkomsten tussen provincies en gemeenten over de realisatie van 900 000 nieuwe woningen
71	C3.1 R3-3 Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Systeem voor monitoring van de uitvoering van overeenkomsten met gemeenten gelanceerd
75	C3.1 R5-2 Versnelling van het woningbouwproces en de woningbouwprocedures	Mijlpaal	Acties om het planningsproces voor huisvestingsprojecten te versnellen
95	C4.1 I1-3 Nederland Leert Door	Streefdoel	Sectorale maatwerktrajecten ter ondersteuning van de overgang naar werk
97a	C4.1 I3-1 Bij- en omscholingsbudget voor werklozen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een begrotingswet
104	C4.2 I2-1 Ondersteuning van nieuwkomers om leerverliezen te voorkomen	Streefdoel	Steun aan schoolbesturen van scholen in het primair en voortgezet onderwijs om nieuwkomers extra te ondersteunen

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
111	C5.1 I2-1 Uitbreiding van intensive care	Streefdoel	Aantal ziekenhuizen dat faciliteiten voor bestaande vaste bedden en flexibele bedden heeft aangepast
112	C5.1 I2-2 Uitbreiding van intensive care	Streefdoel	Opleiding van ziekenhuispersoneel
115	C5.1 I4-2 Infrastructuur voor gezondheidsonderzoek (Health RI)	Mijlpaal	Routekaart voor FAIR-data (ervoor zorgen dat data vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar zijn) vastgesteld
116	C5.1 I4-3 Infrastructuur voor gezondheidsonderzoek (Health RI)	Mijlpaal	Operationeel gegevensportaal
117	C6.1 R1-1 Nederlands fiscaal beleid	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot instelling van een bronbelasting
132	C8-R1 Energiehervormingspakket	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een ministeriële regeling tot vaststelling van het prioriteringskader voor investeringen in het elektriciteitsnet
		Bedrag van de tranche	1 185 101 166 EUR

1.3. Derde tranche (niet-terugbetaalbare steun):

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
2	C1.1 R1-2 Hervorming energiebelasting	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot aanpassing van de structurele elementen van energiebelastingen
8	C1.1 R4-3 Hervorming autobelastingen	Mijlpaal	Bekendmaking van een meerjarlijks kortingsprogramma voor vrachtwagenheffingen
9	C1.1 R5-1 Energiewet	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de Energiewet
15	C1.1 I1-6 Wind op Zee	Streefdoel	Ecosysteem van de Noordzee – Ecologisch programma “Wind op Zee”
17	C1.1 I1-8 Wind op Zee	Mijlpaal	Offshore stroomaansluiting op aanlandingsplaatsen – Beheersovereenkomst voor gebiedsinvesteringsplannen
28	C1.1 I4-2 Luchtvaart in transitie	Mijlpaal	Project Hydrogen Aircraft Powertrain and Storage Systems

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
36	C2.1 I1-2 Quantum Delta NL	Mijlpaal	Quantum Delta NL
37	C2.1 I2-1 AI Ned en Applied AI Learning Communities	Streefdoel	Toekenning van beurzen
43	C2.1 I4-1 Digitale Infrastructuur Logistiek	Streefdoel	Basic Data Infrastructure ontwikkeld
54	C2.2 I2-4 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Datasets beschikbaar op het Nationaal Toegangspunt Mobiliteitsdata
61	C2.3 I1-1 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Uitgevoerde acties ter verbetering van de cyberbeveiliging
62	C2.3 I1-2 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Burgerpersoneel van het ministerie van Defensie dat op afstand werkt via een beveiligd netwerk
64	C2.3 I1-4 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Burgerpersoneel van het ministerie van Defensie met toegang tot aanvullende voorzieningen voor werken op afstand
77	C3.1 I1-2 Ontsluiting van nieuwbouwprojecten	Streefdoel	Bouwwerkzaamheden (punt 1)
88	C4.1 R3-2 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Mijlpaal	Plannen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel afgerond en gepubliceerd
92	C4.1 R4-3 Aanpak van schijnzelfstandigheid	Mijlpaal	Handhavingsmoratorium op de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties opgeheven
96	C4.1 I1-4 Nederland Leert Door	Mijlpaal	Onafhankelijke evaluatie van de sociaal-economische gevolgen van de subsidieregelingen in het kader van "Nederland Leert Door"
101	C4.2 I1-1 Nationaal Onderwijslab AI	Streefdoel	Geselecteerde projecten ter bevordering van digitale educatieve oplossingen
108a	C5.1 I1-1 Tijdelijke extra personele capaciteit voor de zorg in crisistijd	Streefdoel	Subsidieregelingen voor opleiding in de gezondheidszorg
110	C5.1 I1-3 Tijdelijke extra personele capaciteit voor de zorg in crisistijd	Streefdoel	Nationale zorgreserve opgezet
123	C6.2 R6-1 Antiwitwasbeleid	Streefdoel	Verhoging van het aantal voltijdsequivalenten van de Financial Intelligence Unit

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
124	C6.2 R6-2 Antiwitwasbeleid	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet die een limiet voor contante betalingen voor goederen invoert
128	C8-I1 Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing	Streefdoel	Gesubsidieerde ingrepen op het gebied van duurzame energie en energiebesparing
133	C8-R1 Energiehervormingspakket	Streefdoel	Vaststelling van de twaalf provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat 2.0
		Bedrag van de tranche	550 968 407 EUR

1.4. Vierde tranche (niet-terugbetaalbare steun):

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
13	C1.1 I1-4 Wind op Zee	Mijlpaal	Ontwikkeling en uitvoering van natuurverbetering en soortbescherming
14	C1.1 I1-5 Wind op Zee	Streefdoel	Versterking en bescherming van het ecosysteem van de Noordzee - Projecten die bijdragen tot de versterking en/of het herstel van de natuur in en rond Natura 2000-gebieden en beschermde gebieden in het kader van de kaderrichtlijn mariene strategie (KRMS)
16	C1.1 I1-7 Wind op Zee	Streefdoel	Ecosysteem van de Noordzee – Digitalisering van de meetstations op de Noordzee
18	C1.1 I1-9 Wind op Zee	Mijlpaal	Offshore stroomaansluiting op onshore aanlandingsplaatsen – Beheersovereenkomsten voor gebiedsinvesteringsplannen
19	C1.1 I1-10 Wind op Zee	Mijlpaal	Offshore stroomaansluiting op onshore aanlandingsplaatsen – Ecologisch impuls pakket voor de Waddenzee
20	C1.1 I1-11 Wind op Zee	Mijlpaal	Aansluiting van offshore stroom op onshore aanlandingsplaatsen – Vergoeding voor en mitigatie van de verzilting van landbouwgrond

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
22	C1.1 I2-2 Groenvermogen waterstof	Streefdoel	Subsidies toegekend voor demonstratiefaciliteiten voor groene waterstof
23	C1.1 I2-3 Groenvermogen waterstof	Streefdoel	Subsidies toegekend voor onderzoeksprojecten op het gebied van groene waterstof
27	C1.1 I4-1 Luchtvaart in transitie	Mijlpaal	Project Hydrogen Optimization & Testing
29	C1.1 I4-3 Luchtvaart in transitie	Mijlpaal	Technologische routekaart naar een klimaatneutrale luchtvaart
33	C1.2 I1-4 Programma Natuur	Streefdoel	Acties die bijdragen tot de monitoring en ontwikkeling van een kennisbasis voor het Programma Natuur
38	C2.1 I2-2 AI Ned en Applied AI Learning Communities	Streefdoel	ELSA AI-onderzoekslaboratoria
39	C2.1 I2-3 AI Ned en Applied AI Learning Communities	Streefdoel	Subsidies uitbetaald voor O&O-projecten
40	C2.1 I2-4 AI Ned en Applied AI Learning Communities	Streefdoel	AI Learning Communities
41	C2.1 I3-1 Digitaliseringsimpuls Onderwijs	Mijlpaal	Platform voor toegang tot digitaal leermateriaal gecreëerd en digitale-identiteitsoplossing voor lerenden in gebruik
42	C2.1 I3-2 Digitaliseringsimpuls Onderwijs	Streefdoel	Onderwijs- en leercentra opgericht
44a	C2.1 I4-2 Digitale Infrastructuur Logistiek	Streefdoel	Werkpakket digitale paraatheid en levende laboratoria
48	C2.2 I1-3 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Streefdoel	Aantal GSM-Rail-masten dat kan werken binnen ERTMS
52	C2.2 I2-2 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Prioritaire veiligheidsdiensten
63	C2.3 I1-3 Vernieuwing van de IT-infrastructuur bij het ministerie van Defensie	Mijlpaal	Netwerken verbeterd en migratie naar nieuwe IT-infrastructuur voltooid
82	C3.2 I1-2 Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed	Streefdoel	Som van de jaarlijkse vermindering van de CO2-uitstoot (in Kton) als gevolg van alle goedgekeurde renovatie- en energie-efficiëntie-ingrepen die in het kader van de regeling worden gesubsidieerd

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
83	C3.2 I2-1 Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing	Streefdoel	Gesubsidieerde ingrepen op het gebied van duurzame energie en energiebesparing
89	C4.1 R3-3 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Mijlpaal	Uitvoeringsplannen van pensioenfondsen afgerond en gepubliceerd
89a	C4.1 R3-3 Hervorming van de tweede pijler van het pensioenstelsel	Streefdoel	Goedgekeurde besluiten betreffende het invaren van pensioenactiva van deelnemers en gepensioneerden naar het nieuwe pensioenstelsel
98a	C4.1 I3-2 Bij- en omscholingsbudget voor werklozen	Mijlpaal	Opleidingsprogramma's voor bij- en omscholing van werklozen
102	C4.2 I1-2 Nationaal Onderwijslab AI	Streefdoel	Producten die een Technological Readiness Level hebben bereikt
109a	C5.1 I1-2 Tijdelijke extra personele capaciteit voor de zorg in crisistijd	Streefdoel	Aantal deelnemers aan het programma voor beroepsonderwijs en opleiding op de werkplek
118	C6.1 R1-2 Nederlands fiscaal beleid	Mijlpaal	Aan het parlement toegezonden brief over het monitoren van de gevolgen van de wijzigingen van het fiscaal beleid
		Bedrag van de tranche	661 162 089 EUR

1.5. Vijfde tranche (niet-terugbetaalbare steun):

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
7	C1.1 R4-2 Hervorming autobelastingen	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot invoering van een heffing voor vrachtwagens op basis van gereden kilometers
10	C1.1 I5 Subsidieregeling elektrische personenauto's particulieren (SEPP)	Streefdoel	Steun voor de aankoop of leasing van elektrische auto's
11	C1.1 I6 AanZET	Streefdoel	Subsidies bevestigd na de aankoop van emissievrije vrachtwagens
24	C1.1 I3-1 Energietransitie binnenvaart, project ZES	Streefdoel	Megawattuur (MWh) elektriciteit geleverd door verwisselbare energiecontainers
25	C1.1 I3-2 Energietransitie binnenvaart, project ZES	Streefdoel	Aantal dokstations

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
30	C1.2 I1-1 Programma Natuur	Streefdoel	Acties in en rond Natura 2000-gebieden voor natuurbehoud en -herstel
31	C1.2 I1-2 Programma Natuur	Streefdoel	Natuurherstel door terreinbeherende organisaties
32	C1.2 I1-3 Programma Natuur	Mijlpaal	Acties voor waternatuur en bermbeheer
49	C2.2 I1-4 Europees beheersysteem voor het spoorverkeer (ERTMS)	Mijlpaal	Logistieke systemen aangepast aan het ERTMS
50	C2.2 I1-5 European Rail Traffic Management System (ERTMS)	Mijlpaal	Central Safety System
51	C2.2 I2-1 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Intelligente verkeersregelinstanties
53	C2.2 I2-3 Veilige, slimme en duurzame mobiliteit	Streefdoel	Digitale infrastructuur voor toekomstbestendige mobiliteit (DITM)
56	C2.2 I3-2 Intelligente wegkantstations (IWKS)	Streefdoel	Definitief aantal extra intelligente wegkantstations
60	C2.3 R1-3 Informatiemanagement Overheid (Wet Open Overheid)	Mijlpaal	Platform Wet Open Overheid
72	C3.1 R3-4 Gecentraliseerde planning om het woningaanbod te vergroten	Mijlpaal	Inwerkingtreding van de wet tot vaststelling van de aanvullende maatregelen van de staat om overeenkomsten inzake de bouw van nieuwe woningen te doen naleven
79	C3.1 I1-4 Ontsluiting van nieuwbouwprojecten	Streefdoel	Bouwwerkzaamheden (punt 2)
80	C3.1 I1-5 Ontsluiting van nieuwbouwprojecten	Mijlpaal	Klimaatadaptatiemaatregelen
85	C4.1 R2-1 Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen	Mijlpaal	Bekendmaking in de Staatscourant van de wet tot instelling van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen
86	C4.1 R2-2 Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen	Mijlpaal	Brief aan het parlement over de stand van de uitvoering van de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering

Volgnummer	Begeleidende maatregel (hervorming of investering)	Mijlpaal/streefdoel	Naam
91	C4.1 R4-2 Aanpak van schijnzelfstandigheid	Mijlpaal	Bekendmaking in de Staatscourant van een wet tot wijziging van de definitie van het begrip arbeidsrelatie
134	C8-R1 Energiehervormingspakket	Mijlpaal	Inwerkingtreding van een wet tot wijziging van het Omgevingsbesluit
		Bedrag van de tranche	1 711 415 313 EUR

AFDELING 3: AANVULLENDE REGELINGEN

1. Regelingen voor monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan

De monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan van Nederland vindt plaats overeenkomstig de volgende regelingen:

- De programmadirectie Herstel- en veerkrachtplan van het ministerie van Financiën is systeemverantwoordelijk voor de monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan en de bescherming van de financiële belangen van de Unie.
- Beleidsdirecties in de betrokken ministeries, agentschappen en consortia zorgen voor de rapportage over en de uitvoering van de maatregelen van het herstel- en veerkrachtplan, terwijl de directies Financieel-Economische Zaken (FEZ) van de betrokken ministeries toezicht houden op de beleidsdirecties en deze monitoren, en met name toezien op de vorderingen bij het bereiken van mijlpalen en streefdoelen.
- De programmadirectie Herstel- en veerkrachtplan van het ministerie van Financiën stelt algemene richtsnoeren op waarin wordt bepaald hoe mijlpalen en streefdoelen moeten worden gerapporteerd en vergezeld moeten gaan van aanvullend bewijs. Deze richtsnoeren worden opgenomen in de Regeling Rijksbegrotingsvoorschriften, die elk jaar wordt bijgewerkt. De verschillende ministeries die betrokken zijn bij de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, integreren die uitvoering in hun interne planning- en controlecyclus en brengen daarover verslag uit in hun jaarverslagen. Via tussentijdse verklaringen (d.w.z. beheersverklaringen op het niveau van de uitvoerende instanties) bevestigen de uitvoerende instanties de bescherming van de financiële belangen van de Unie en bevestigen zij de geldigheid van de gerapporteerde gegevens over de mijlpalen en streefdoelen. Deze tussentijdse verklaringen worden geverifieerd en ondertekend door de directies FEZ van de ministeries die bij de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan betrokken zijn.
- De Auditdienst Rijk, een onafhankelijke dienst binnen het ministerie van Financiën, zal regelmatig audits van de beheers- en controlesystemen, met inbegrip van gegevensgerichte controles, uitvoeren. Hij stelt ook een samenvatting op van de uitgevoerde audits, die in de betalingsverzoeken worden opgenomen. Bij de audits van de beheers- en controlesystemen wordt nagegaan of de monitoring- en uitvoeringsregelingen volledige en betrouwbare gegevens opleveren over de in het herstel- en veerkrachtplan vastgestelde indicatoren en of het uitvoeringssysteem waarborgt dat de middelen overeenkomstig de regels worden beheerd en in staat is belangenconflicten, corruptie en dubbele financiering te voorkomen, op te sporen en recht te zetten.

2. Regelingen voor volledige toegang door de Commissie tot de onderliggende gegevens

Om de Commissie volledige toegang te verlenen tot de relevante onderliggende gegevens, voert Nederland de volgende regelingen in:

- De programmadirectie Herstel- en veerkrachtplan van het ministerie van Financiën treedt op als coördinerend orgaan. Zij is tevens verantwoordelijk voor het indienen van de betalingsverzoeken en het opstellen van de beheersverklaringen. Alle informatie met betrekking tot de uitvoering en monitoring van het plan wordt opgeslagen in een centraal register dat voor de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan wordt ontwikkeld. De uitvoerende instanties verzamelen en bewaren alle gegevens als bedoeld in artikel 22, lid 2, punt d), van Verordening (EU) 2021/241. De informatie wordt opgeslagen in de departementale IT-systemen van de verschillende ministeries en gedeeld met het coördinerend orgaan. Het centrale register dat wordt ontwikkeld, bevat de informatie met betrekking tot mijlpalen en streefdoelen. In dat register worden de gegevens verzameld, opgeslagen en toegankelijk gemaakt overeenkomstig artikel 22, lid 2, punt d), van

Verordening (EU) 2021/241.

- Overeenkomstig artikel 24, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 dient Nederland na voltooiing van de desbetreffende overeengekomen mijlpalen en streefdoelen in punt 2.1 van deze bijlage bij de Commissie een naar behoren gemotiveerd verzoek tot betaling van de financiële bijdrage in. Nederland zorgt ervoor dat de Commissie op verzoek volledige toegang heeft tot de relevante onderliggende gegevens die de juiste motivering van het betalingsverzoek staven, zowel voor de beoordeling van het betalingsverzoek overeenkomstig artikel 24, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241 als voor audit- en controledoeleinden.